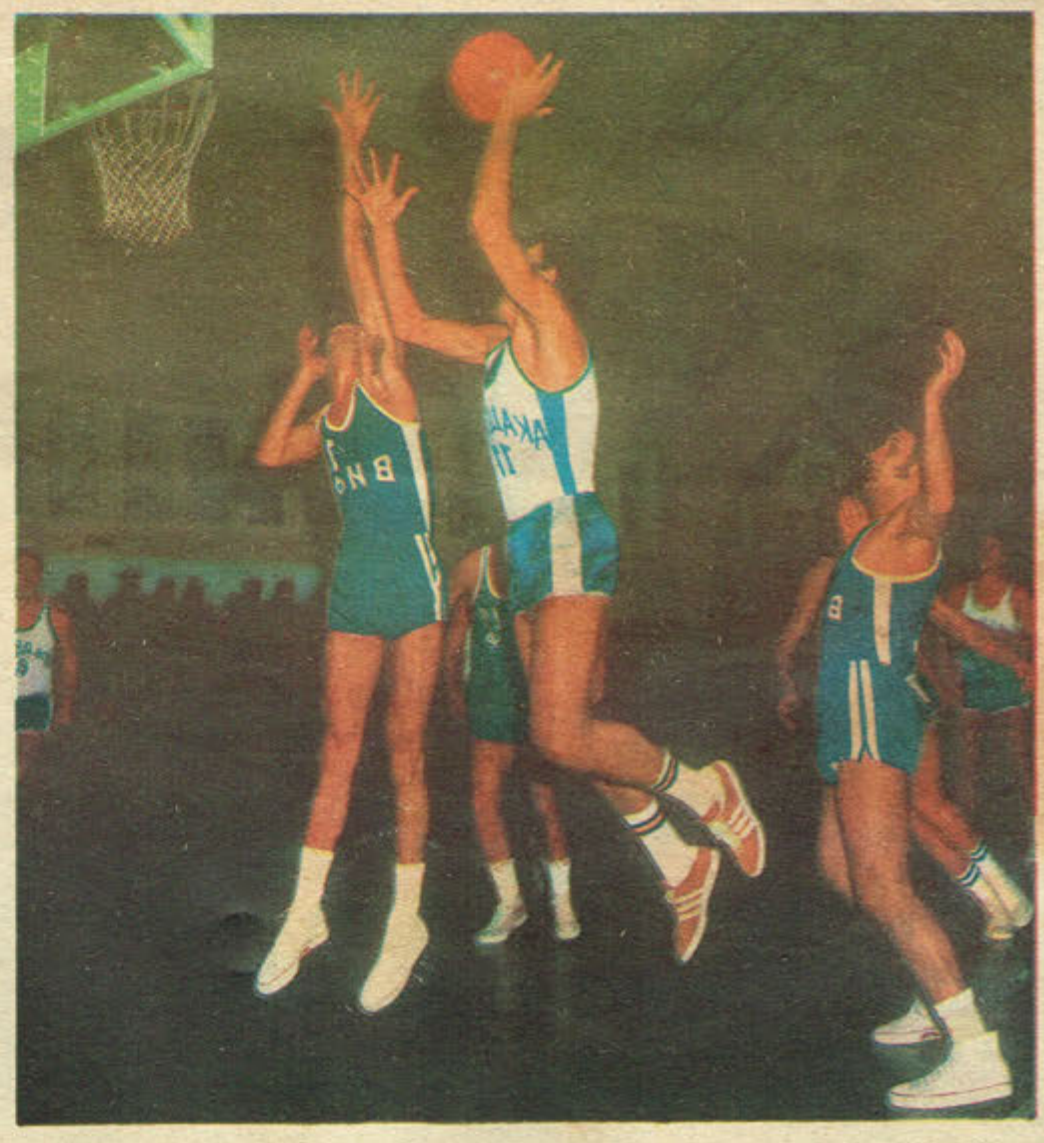
Старт

ИЛЮСТРОВАН СПОРТЕН СЕДМИЧНИК

Брои 26 ● 30 ноември 1971 ● 25 ст.

Издание на ЦС на БСФС



Българският баскетбол направи крачка напред през последните години. Но до върховете в Европа и в света има още много стъпала. Изкачването към „втория етаж“ продължава... стр.7

НЕЙНО ВЕЛИЧЕСТВО ТОЧКАТА... стр.3

ГОВОРИ ИГОР ТЕР-ОВАНЕСЯН стр.10

БЪЛГАРСКИТЕ ЧАРОДЕЙКИ





ЧАКАХМЕ И ПОСРЕЩНАХМЕ ШАМПИОНКИ стр.8-9

В МАЧА НА ПРЕСТИЖА – С ДОСТОЙНСТВО И ЧЕСТ! стр.6



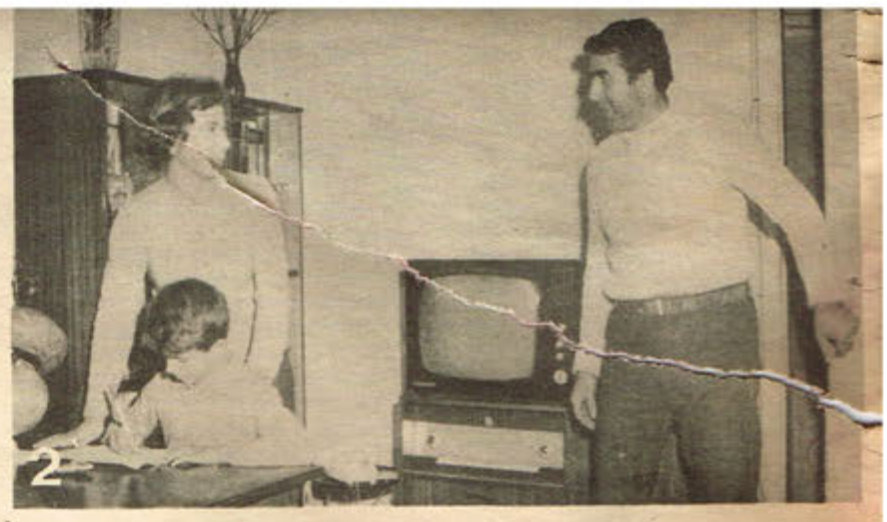
За да станеш добър футболист, трябват тренировки. И внимание, когато показва треньорът.

2

Ето го и тамко!

3

Един прийом, онагледяван многократно, неусетно става привичка...



ЗАЩО ГО ОБИЧАТ

Високите белокаменни блокове спорито пълзят към стадион „Септември“. Някогашният простор, който се разстилаше пред очите в годините, когато там растяха великолепни футболисти, сега е заменен с назъбените очертания на многоетажни здания.

Но спортният оазис си съществува. По неговите черни или тревни площи се слитат нови орляци млади спортисти. Някой ден ще ги аплодираме от трибуните на „В. Левски“. Ще набравим или изобщо няма да знаем, че техният талант е покълнал в този славен спортен квартал...

За „Септември“ това няма значение. Спокойно, деловито, умно ден след ден стадионът върши своята благодатна работа. Заедно с младите—на работа! Заедно с техните треньори – на работа!

С такива като ПЕТЪР ПЕТРОВ, когото вие навярно не познавате, но ако се вгледате в таблицата на класирането на елитната юношеска група по футбол, лесно ще разберете кой е и какво може.

Защото неговите момчета стоят начело на тази таблица. И преследвачите им все по-ясно осъзнават, че крачките, които ги отделят от първите, като че ли все повече нараства...

Трудно е да си треньор в такава организация като ЦСКА „Септемврийско знаме“. Тук нищо не ти остава, освен да си на първо място. Другаде победите се срещат с радост – тук те са нещо задължително. И трябва да побеждаваш, само да побеждаваш.

Тази отговорност е тежко бреме за младите футболисти. И за младия им треньор. Но това е сладкото бреме на голямата цел, на големите възможности да се върви по пътя на майсторството.

Отпред е треньорът. Учителят на майсторството, учителят по спортсменство. След него са момчетата.

С много от тях той се познаваше отрано. С Валери и Светлин например. Едва „прохождаха“ с футболната топка, когато той ги откри на същото това игрище. Окрили ги с ласкавата си усмивка и им каза, че ще станат футболисти. Преди години тях – младите „септемврийци“ (обединението още не бе станало) – той направи детски шампиони на столицата.

После за няколко години пътищата им се разделиха. И ето ги сега отново заедно. Те – възмъжали, готови за нови шампионски титли. И той – треньор, който прави впечатление със сериозната си работа, с гъвкавия си ум, със знанията си, със своята всеотдайност.

Съюзният треньор Цветан Илчев ми разказа за един куриозен случай. Веднъж управителят на стадиона казал на Петров, че трябва да си монтира кухня в съблекалнята, защото нямал време да се прибира в къщи и да се храни като хората.

Сега е малко по-другото. Вече има син и вечер бързо да се прибере и да му разкаже още една история за някоя далечна страна... Измисля си тези истории, защото момчето е ненаситно към всякаква географска храна. И към игрите с някой нов багер или трактор – все работливи машини, към които има влечение (а не разни пушки или пистолети) и които баща му, „чичко Иван Колев“ или някой друг футболист, приятел на семейството, все намират време да му купят и му донесат...

В малката стая, в която така или иначе се чертаят ходовете, чрез които след няколко години в националния ни отбор ще дойдат поне 1–2 от тези талантливи млади футболисти, основен „разпределител“, ако говорим с футболен език, е съпругата на треньора. Още от онези славни студентски години (най-славните от които са тези на студентите от ВИФ) те заедно посрещат безкрайния, но приятен кръговрат от гости. Едни и същи – момчетата от отбора. Но и различни – ту влюбени, ту разсърдени, ту весели, ту щастливи, ту мрачни... (Малко ли превратности изживява един млад човек?) Всеки трябва да се разбере, да се успокои, да се ободри...

Те са горди – както всички юноши на тяхната възраст. Но с „бате Пепи“ като че ли започват все по-охотно да споделят радости и тревоги. А това вече е много. Когато спортисти и треньор се срещат не само поради служебните си задължения на терена, вече се получава онази спойка, чрез която може да се гради на здрава основа...

Момчетата го обичат и благодарение на това той може да оформя не само краката им като умели футболни лостове, но и характера им, съзнанието им – да ги оформя като спортисти с високи морални качества, носители на високи граждански и комунистически добродетели.

А защо го обичат?

– Защото ни допада – казва комсомолският секретар на отбора В. Михов. – Млад е, по-близко е до нас...

– Какво още?

– Защото се държи с нас мъжки. – Справедлив е. Искаме да сме като него.

– Какво още?

– Много иска от нас, но не се скъпи и сам да дава... Виждаме го не само на игрището, идва при нас и в училище. С него сме не само на мачовете, не само там, където се правят мускули.

– Какво още?

– Учи ни да бъдем човечни, да бъдем добри. Да си помагаме не само когато пазим опасен противник, но и когато някой опре в опасен праг на математиката например...

Сигурно е малко над тридесет години. Неговото израстване като треньор е доста бързо, безоблачно, перспективно. Загубили миналогодишното първенство, сега с него юношите на армейците показват такава игра, която дава нови плюсове в атестата на този неуморим треньор. Разказваше ми, че този процес на съзряване на таланта у младия футболист, това ежедневно израстване, което само той, треньорът, може да вижда, го прави щастлив, доставя му наслада.

Шест дни в седмицата Петър Петров е на „Септември“ – този обетован кът на нашия футбол. В слънчевите летни дни или в мъгловита есен, по бяла саван на зимата или в топлите пролетни дни той е там, на своя труден трудов пост, деснофланговият на всички треньори, работещи с утрешната смяна.

Шест дни, а на седмия неговите момчета излизат на терена, стегнати в своите алени екипи, и ни показват всичко, на което техният треньор ги е научил – футбол, мъжество, спортменство, сила...

Климент ВЕЛИЧКОВ



ТОВА СЕ СЛУЧИ

ПЪРВИЯТ



На снимката: Никола Станчев – първият олимпийски шампион на България.

Мелбърн, 1956 година, XVI олимпийски игри. Провеждаха се състезанията по борба. В „Екзибишън билдинг“.

...Жребият на мургавия странджанец Никола Станчев бе тежък. Още в първия кръг той трябваше да мери сили със съветския богатир Георги Схиртладзе, от когото имаше вече три загуби. Емоциите преди първата схватка са винаги интензивни и може би затова подтикват към по-дётайлна разработка на тактическия план.

Българският борец трябваше да се освободи от властта на страха и да използува онния средства от палитрата на борбата, които биха му осигурили стабилна защита и ефикасно нападение.

...Планът беше уточнен, но още от първите секунди Схиртладзе започна да се бори по необичаен за него начин. Това смути българина. Необходим бе много точен анализ, за да се разбере, че зад новата стилова изява на съперника се крие старото му оръжие. Станчев беше предупреден. И той великолепно използува недобре овладените лъжливи движения на Схиртладзе, като неочаквано за всички го хвърли с любимата му хватка. По-нататък борбата влезе в руслото на нашия тактически план и логически завърши с победа по точки.

Когато влязох в съблекалнята да извикам Станчев за втората схватка, намерих го заспал. Легнал само да повдигне за малко краката си и не разбрал какво е станало. Нервната система беше взела мерки срещу изтощителните атаки на напрежението... Имахме среща с една рядка изява на „задпределно задържане“, което познавахме само по литературните данни на съветския учен И. П. Павлов.

Чашата студена вода, плисната в лицето на Станчев, не се оказа вълшебна. Силният японски борец Кацурамото го победи с туш. И най-възторженият фантаст вече не можеше да мечтае за медал. За да се продължи борбата, на нашия спортист бяха нужни само победи с туш!

...Възбуден от загубата, Станчев искаше да „премаже“ непобеждавания до момента с туш състезател от ГФР – Щер. Това беше неразумно. Притиснат от атаките, Щер можеше да премине в глуха отбрана и с една загуба по точки да елиминира българина. Нужна беше друга тактика!

...Стойката, мълото, лицето и анемичните движения на нашия борец по време на схватката издаваха неговото отчаяние и безсилие. Да се търси победа с туш беше абсурд. Щер усети слабостта на Станчев и се поласка от мисълта да спечели и третата си среща. Той тръгна в нападение... Мъчително задържаната енергия се отприщи и неочаквано за Щер и за зрителите вълият и отчаян българин се спусна с ловкостта на пантера в краката. Той вдигна германеца над главата си и го заби с такава сила на тепиха, че съдиите с мъка го изправиха! Победата с туш спечели актьорът.

Лимбланд (Шв) имаше повече международни срещи от целия български отбор. Той не можеше да бъде „изпъган“. На 33-годишния „крал“ на шведската свободна борба противостоеше младостта и амбицията на българина. Шведът също трябваше да търси победа с туш. Станчев наложи темпова, остра и усложнена борба.

...До края на схватката оставаха 20 секунди. Нашият борец печелеше по точки, но победителят и победеният отпадаха... Изнурителната схватка беше изчерпала силите дотолкова, че борците можеха да паднат всеки момент, ако не се подпираха взаимно. Подбуждан от окуражителните викове на българите, Станчев направи още един опит. Бавно, тежко, мъчително, но сигурно вдигане до гърдите. Две секунди преди червената стрелка на „Омега“ да отбележи края на схватката, гърбът на Лимбланд се докосна до тепиха. Надминал границите на човешките възможности, Никола Станчев загуби съзнание... В тази драматична и незабравима схватка победи волята!

За да стане първи, Станчев трябваше да спечели с туш и финалната борба. Противникът му Давид Ходж (САЩ) беше безапелационен в победите си. Той просто „прегази“ с туш световния шампион А. Занди (Ир), Схиртладзе и Кацурамото. Какво можеше да му противопостави припадналият българин?

...Физическият превес на американеца в борбата стана очевиден. Железният му „вълчи капан“ като че ли изсмука и последните сили на българина. Но и този път Станчев показа невероятната си способност да „възражда“ силите си. Един великолепен „черек“ завърши тушовата серия. В тази схватка победи българският стил на борба!

...И започна олимпийското летоброене на българските шампиони...

Ст. н. с. Райко ПЕТРОВ
герой на социалистическия труд

Старт

ИЛЮСТРОВАН СПОРТЕН СЕДМИЧНИК

СТАДИОН „ВАСИЛ ЛЕВСКИ“ – СОФИЯ

РЕДАКЦИОННА КОЛЕГИЯ: главен редактор – Недялко ДОНСКИ, Асен НЕЙКОВ, Богомил НОНЕВ, Ваня ВОЙНОВА, Вълко ПЕТРОВ, Димитър ДЖАРОВ (зам. главен редактор), Ешуа АЛМАЛЕХ, Иван ЖЕЧЕВ, Климент ВЕЛИЧКОВ, Маргарита РАНГЕЛОВА, Митьо ЕКСЕРОВ (отговорен секретар), Никола КОСТАДИНОВ, Павел ВЕЖИНОВ, Ясен АНТОВ.
Художествен редактор: Дочо ДОЧЕВ.
Пощенска кутия 797
Държавен полиграфически комбинат „Димитър Благоев“
20121

НЕЙНО ВЕЛИЧЕСТВО ТОЧКАТА...

1 Още един пленник на „нейно величество“

2 Когато мисълта за точката предизвиква горещи реакции на леда, следва охлаждане на пейката...

3 Грешки от този род не са случайни. Те са резултат на препускането през разредите.





Тя се яви като скромна труженица в нашия спорт с желанието да помогне за правилното отчитане на работата, с намерението да стимулира един основен принцип в живота ни – съревнованието – и всички я приеха радушно. Едва по-късно стана Нейно величество точката. Властна, неумолима, тиранична, жестока! Треньори плачат заедно със състезателите след мач, забравили, че са искали (и е трябвало) да бъдат кумир на своите възпитаници, а един разплакан кумир никак не изглежда добре. Спортни ръководители, които иначе, в другите дни са много солидни и уважавани хора, когато дойде ред да докажат, че точката е тяхна, а не на съседния окръг, забравят, че не бива да се лъже, и се кълнат, че нередовният състезател си е съвсем редовен, че те лично още от дете го познават. Авторитетни деятели, минали през много изпитания, устояли на много изкушения, за да запазят достойнството си, изведнъж се виждат не само замесени, а и сами инициатори на комбинации. Служителите на Темида, обсадени от всички страни, забравят и за необходимостта от точност на везните, и за честта и дълга. Юношите волейболисти на „Левски–Спартак“ си тръгнали пеша след една загуба в Перник така, както са си по гащета и фланелки, и не усетили ни студ, ни умора, погълнати изцяло от мъката по загубените точки. Подчинени на психозата на Нейно величество точката, всички забравят, че са допринесли да бъде грозно тъкмо това, което е привлякло хилядите зрители – спортната борба.

Помолихме деятели и треньори, които често са се сблъсквали с капризите на точката, да ни кажат своето мнение за нея. Всички започваха със защита. Не само защото сами и помогнали да се яви на бял свят, а защото от нея действително има нужда. След това всички неизменно завършваха с неизбежното „но“. . . Тъй като защитата беше все една и съща – по-голяма заинтересованост на дружествата и околните съвети, повишена отговорност у треньорите, по-точна представа кой къде е. . . – ще се спрем на

БУНТА ПРОТИВ НЕЙНО ВЕЛИЧЕСТВО ТОЧКАТА

АНГЕЛ ЧОЛАКОВ – ЗАМЕСТНИК-ПРЕДСЕДАТЕЛ НА БФБ:

– ПРОТИВ точките съм, защото се забравя истинското им предназначение и за сметка на системната, целенасочена подготовка се тръгва по пътя на точкогонството. Най-вредно при нас е смъкването на килограми. За съжаление това се прави строго секретно и не може да взема мерки, каквито заслужава едно такова извращение. Треньори, които забравят, че трябва да се отнасят към свои възпитаници като със свои деца, не заслужават да носят такова високо звание. Едва ли някои ще заведе в гората собственото си дете и ще го подложи на тази мъчителна и вредна процедура – сваляне на пет килограма!

Друга голяма вреда нанася точкогонството на полутежките и тежките категории. С години вече там се задържат възрастни, неперспективни състезатели, някои дали нещо в миналото, повечето нищо не дали и с никаква надежда, че могат нещо да дадат. Кавръков – „ЖСК–Спартак“ (Вн), Крачев – „Локомотив“ (ГО), Марийкин – „Левски–Спартак“, Донев – ЦСКА, Чернаев – „Берое“... все борци, които носят някакви точки на дружествата си и вече нищо не могат да донесат в големия спорт, а само заемат местата на млади, талантливи момчета, които така и не виждаме на състезанията. Но за треньорите е по-лесно да не се занимават с издирването и подготовката на млади таланти, когато и така си вземат точките...

КОНСТАНТИН НАКОВ – ТРЕНЬОР НА НАЦИОНАЛНИЯ ОТБОР ПО ЛЕКА АТЛЕТИКА:

– ПРОТИВ точкогонството при нас могат да се кажат много неща, но безспорно най-страшните щети, които нанася на леката атлетика, това е форсираната подготовка на младите, на малките. За да отчете добър актив от точки, треньорът бърза със специализираната подготовка, „изстрелва“ състезател, който след това не виждаме вече на състезанията. Смятам, че за малките трябва да се въведат само индивидуални състезания, и то на многобой. Трябва да се намери начин оценката на работата на треньора да става на базата на една по-широка основа. В първите години да се работи за качества, за бързина, за сила, за гъвкавост, за да може след това и в отделните дисциплини да се постигнат и по-високи, и по-трайни резултати. Считам, че вече имаме достатъчно наблюдения върху старата система за отчитане на работата и е назрял моментът да сё внасят предложения за нова. Би трябвало да се стимулират треньорите не по броя на точките във вътрешните първенства, а по приноса им към националния спорт. Направете сами сметка: в 20 дисциплини за юноши мл. възраст, 12 за девойки, 23 за юноши ст. в., 14 за дев., по 8 за пионери и пионерки, 25 за мъже и 14 за жени – за всяка дисциплина по 79 точки. Колко точки са получили дружествата? Колко доволни са били ръководителите, че са могли да се отчетат, а на европейското първенство в Хелзинки взехме само 2 (и словом също две) точки!. . .

КОСТАДИН МИЛЕВ – СЪЮЗЕН ТРЕНЬОР ПО ЛЕКА АТЛЕТИКА:

– ПРОТИВ сегашната точкова система съм, защото не стимулира всестранната подготовка на базата на строга приемственост, а облагодетелствува само върховото постижение. Така се явява и конфликтът между треньорите в ниските възрастови групи и тези, които чакат да им се „подадат“ състезатели за майсторски постижения. Бригадният метод си пробива трудно път, може би защото не всичко е достатъчно добре регламентирано. Понякога се хвалим със спортното дълголетие на Артарски и Хлебаров, а не виждаме, че в толкова години не можем да намерим заместници, които да ги надминат. Имаме над 300 щатни треньори и е неоправдано да отчитаме две точки от европейското първенство при толкова много грижи, които се полагат за нас. Затова трябва да се смени и системата, и отношението към работата. Точкогонството стеснява много и обсега на нашата дейност. Забравихме, че изворите на високото спортно майсторство са именно в масовата работа. Прекалено много грижи се полагат за няколко глезени деца на леката атлетика и това ни отклонява от основната ни задача – да правим лека атлетика.

БОГОМИЛ РУСАНОВ – СЪЮЗЕН ТРЕНЬОР ПО СПОРТНА ГИМНАСТИКА:

– ПРОТИВ точките съм, защото се форсират състезателите, явяват се неподготвени за разреда, в който искат да се състезават. Други пък изкуствено се задържат дълго в един разред в зависимост от това, как е преценило ръководството на дружеството – откъде ще набере по-добър аванс. Така се стига и до една от основните слабости на нашата гимнастика – нечистото изпълнение. А то идва от претупването на подготовката. Набързо–набързо, че идва състезанието, набързо – набързо, че трябва да имаме отбор и в този, и в този разред, защото имаме план за точките. . . А когато се усетим, че всичко е минало много набързо, вече е късно. Защото да се работи за качества, за чистота на изпълнението, когато така набързо – набързо някой е стигнал до майсторския разред, е почти невъзможно.

ТОМА ЧАКЪРОВ – СЪЮЗЕН ТРЕНЬОР ПО ВОЛЕЙБОЛ:

–ПРОТИВ точкогонството съм преди всичко затова, че създава нервна, нетворческа атмосфера на състезанията. Всичко гърми и трещи,щом се стигне до тези проклети точки. Не мога да позная треньорите, не мога да позная състезателите. Спортната амбиция е нещо, което много уважавам, но когато мине границите на позволеното, вече минава и границите на полезното. Струва ми се, че тъкмо волейболистите губят най-много нервна енергия (нашето игрище е по-малко, играта ни по-концентрирана на този по-ограничен терен), а когато се прибави и това люшкане от една депресия към друга, става съвсем нетърпимо. За кратко време се търсят резултатите, рязко се повишава обемът и интензивността, без да се спазва методичната последователност, а това води до бързо емоционално износване. В тази гонитба много малко треньори улучват върхната спортна форма тъкмо когато им трябва. Хвърлят се прекалено много в техниката и тактиката и забравят за физическата подготовка. Смятам още, че е съвсем неправилно да се въвеждат сборни окръжни отбори. Това изпразва от съдържание работата в дружествата, отстранява много треньори от активна творческа работа. Вярно е, че равнището на даденото състезание, така както се подбира в момента най-доброто от окръзите, се повишава, но то не може да компенсира щетите, които се нанасят, с факта, че на практика се лишаваме от истински дружествени отбори.

И все пак това, което най не успявам да приема в „точката“, е, че заради нея понякога иначе много горди треньори, хора, които високо ценя, виждам да се подмазват на съдии. . .

Ако цялата тази огромна армия от „стратези“, „тактици“, изчислители, купувачи на чужди играчи, разузнавачи, точкогонци се заеме с по-полезната работа да се осигурят действително добри условия за масовизирането на спорта, за високо спортно майсторство, няма да питаме къде отиват младите таланти, няма да се говори за непристойни прояви по терените. . . И така много „против“ се събраха. Все пак и след тези толкова много „против“ се появяваше отново по едно „но“. . .

НО НЕ БИ ТРЯБВАЛО ДА СЕ ПРЕМАХВА СТИМУЛЪТ

В БФГ казват, че по време на спартакиадите на състезанията се явяват и повече, и по-добре подготвени гимнастици. В годините, в които няма спартакиади, идва и този застрашителен отлив. Това ни навежда и на една друга мисъл – наред с всички изменения, които трябва да се направят и във федерациите, и в цялостната система на точковото отчитане, за да се превърне тя в действителен стимулатор на работата, няма ли да бъде добре точката да стане постоянно действуващ фактор. Не в едни години да се форсира, а в други да за мира подготовката. Това би създало една по-стройна, целенасочена, системна подготовка. Към точката тогава ще се адаптират и ръководители, и състезатели, и треньори и вместо да се поддават на тази юруш-система, ще знаят, че дейността им има реални показатели на отчитане. И реални, и постоянни.

Маргарита РАНГЕЛОВА



ДАЛИ «СЛАВИЯ» Е «СКРИТИЯТ» ЕСЕНЕН ВИЦЕШАМПИОН ?

Този път домакините бяха ставени на изпитание. . . В вече от случаите гостите бяха по-добри позиции в класирането можеше да се очаква, че ще събо- т още две-три мухли от и без ова разклатените стени на бствените домове. Нищо подоб- не стана. . .

Гостите можаха да се похва- т само с един, при това частич- н успех— „Етър " спечели от кадемик " една точка. И това ва ли е изненада. А навсякъде угаде собствениците на тере- ите принудиха съперниците да минат с наведени глави. И без влязат в решителен двубой . . . . . Напоследък мнозина тър- т причините за рязко намале- ия брой на зрителите по тболни състезания. Не е ряд- ст цифрите да спаднат и под 00. Но може ли да бъде иначе, гато само в два от 9-те мача е ало размяна във водачеството „Левски-Спартак " водеше в ловдив с 1:0, а загуби с 2:1; КСК-Спартак " имаше преиму- ество от два гола (3:1), а напус- победен – в последните 16 ми- ти на мача! – с 4:3. Биха ли или зрителите така малко, ако акъв развой бе по-чест спътник двубоите в групата на йсторите, ако победителят аваше сигурен едва след послед- ия съдийски сигнал? Може би очно затова в СССР е учредена специална награда, наречена „Воля за победа ", която се присъжда на отбора, спечелил най-много срещи, след като съперниците му са водили в резултата. Защо да не бъде учредена и у нас такава награда за непримиримостта?

. . . Кръгът донесе нова дислокация на силите. Традицията на върха да остават два необезпокоявани от другите отбори е нарушена! ЦСКА „Септемврийско знаме " остана пълновластен лидер, който увеличи аванса си с още една точка, докато „Левски-Спартак " се вля в група, която ще води борба за медалите. . . И ако говорим за тенденции, трябва веднага да изтъкнем, че „скритият " претендент за есенната вицешампионска титла е „Славия " – сега с две точки закъснение, но с три мача в София до края на полусезона. А мази кандидатура сериозно се подсилва от обстоятелството, че „белите " са наистина във възход, че могат да продължат силната си серия и в срещите си с „Марек ", „Академик " и „Берое " . . .

Иначе головете бяха малко – само 22, от които една трета бяха отбелязани във Враца. И сякаш дойдоха да подскажат, че голмайсторите у нас са изпаднали в една, нека се надяваме, временна криза.

●

Първенството отново ще бъде прекъснато за една седмица. Два пъти досега тези „почивки " провокираха сериозни изненади. Как ли ще се отрази този път „майм-аутът " на по-нататъшния ход на борбата?

Всичко зависи само от това, дали ще бъде използувано за работа това прекъсване. . .

16:6 и 15:1

Такива са резултатите в двубоя „домакини – гости ". В XIV кръг, един кръг без дузпи, домакините отбелязаха 16 гола и получиха 6; домакините спечелиха (без срещата ЦСКА–„Славия ", в която за домакинство може да се говори само условно) 15 точки и загубиха една. Ето и два отбора на седмицата:

НА ДОМАКИНИТЕ

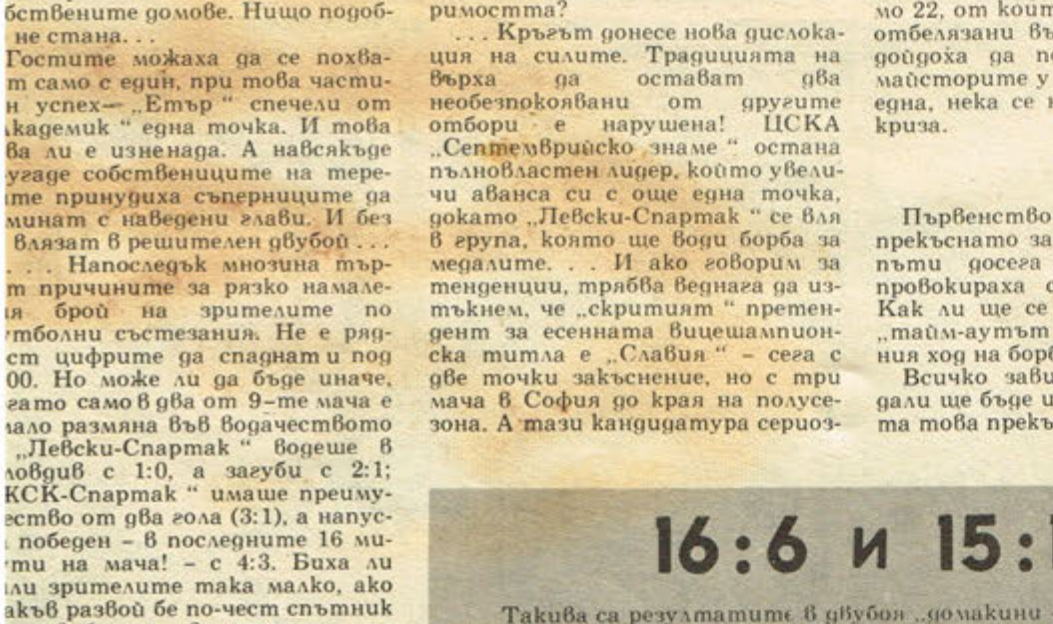
ПАНАРЕТОВ/ЧО/

БАРОКОВ/Бер./, РАДЛЕВ/Ч-ц/, МИТОВ/М./, БОГДАНОВ/М./
АПОСТОЛОВ/Тр./, ВУТОВ/Бер./
ДИМИТРОВ/Бер./, ДЕРМЕНДЖИЕВ/Тр./, Г. КАМЕНОВ/Б./, БЕЛЧЕВ/Бер./

НА ГОСТИТЕ

ДИМИТРОВ/ЖСК-Сп./, ТАНЕВ/ЖСК-Сп./, БОГОМИЛОВ/Ч.м./, ИОРДАНОВ/Л./
БОНЕВ/Лок.Пд/, ПАУНОВ/Лок.Пд/
СТАВРЕВ/ЖСК-Сп./, ГЕОРГИЕВ/Д./ ДИМОВ/Сп./, ГАЙДАРСКИ/ЛС/

БОНЧЕВ/Лок.Пд/



Марашлиев (с тъмна фланелка) срещу Я. Димитров – един персонален двубой в рамките на двубоя ЦСКА – „Славия ".

Каменски (ЛС – 1) за втори път капитулира след удара с глава на Глухчев. Този гол донесе победата на „канарчетата ".

ДИНАМИКА НА... ГРЕШКИТЕ

Динамичен бе този мач на двата фийски отбора! . . . ЦСКА „Септемрийско знаме " и „Славия " почти прекъснато сменяха ролите си и всеки на свой ред нахлуваше в половината на съперника си. Играчите и на двата отбора се стараеха (в бягането!), не се стояваха на едно място и продължително оставяха впечатлението, че всем не могат да се примирят с оно 0:0, което така и остана до края на ача. . .

Но тази динамика, така или иначе, илюзорна. Тя идваше от неумение о и на двата състава да запазят по-дълго топката за себе си, да градят многоходови комбинации, да търсят извимите места в противниковата щита, да застрашават опасно вратата на съперника. Просто след ървото, второто или много рядко ед третото подаване (до него не се игаше често!. . .) и двата отбора одаряваха топката. И затова борба се водеше между двете наказателни полета – без кой знае колко голоположения, без опасни удари към атарите, без – в края на краищата олове.

(Много се говори напоследък за ализаторските възможности на ашите футболисти. Но наред с това дневен ред с особена сила стои ъпросът за точността на подаванията. То е пак всекидневна критика. Играчите ни са добре физически подготвени, техниката им е на завидно ниво, но в мачовете, в които се решават точките, в които се изисква най-голяма прецизност, те не могат да се справят. Това е характерно не само за нашето първенство, но и за националните отбори, правят грешка след грешка дори при елементарните пасове; малцина подават топката точно с едно докосване, още по-малко умеят да я адресират снайперски на далечно разстояние. Но има и друга, „скрита " причина – нашите футболисти играят малко без топка, не се откриват, за да я получат, и по този начин сами създават най-благоприятни условия за пресичане на подаванията към тях.)

. . . Равният резултат е безспорно успех за „Славия ", чиито играчи – явно преживели вече стартовите сътресения! – продължиха още един кръг без загуба. Сигурните намеси на Цолов, който имаше отлични прояви и в наказателното поле, стабилната защита (само Йонов загуби двубоя с Аманасов), играта на голям периметър и на полузащитниците, и на нападателите доведоха двубоя с шампионите до пълно равновесие. И дори в известни периоди, особено през първото полувреме, „белите " изглеждаха по-способни да открият резултата. Но и при тях умението стигаше до 16-те метра пред Филипов.

Впрочем най-често там армейците бяха поставили своята вече традиционна „уловка " – тяхната защита, наредена в линия, „изпрати " белите нападатели в засада точно 14 пъти, пази вратата суха и се стигне до равния резултат, ударната сила на нападателите явно не достигна, за да се вземе победата. Този път Жеков бе точно такъв, какъвто мнозина искат да го видят; той игра на много широк периметър – често беше по фланговете, нерядко бе най-изтегленият назад армейски нападател. Но неговото истинско място – ударната позиция пред вратата – остана празно. И затова нямаше полза нито от хубавите пробиви на Аманасов, нито от този път по-активната игра на Никодимов. А останалите, на които можеше да се разчита, не направиха нищо – Марашлиев бе надигран от Димитров, Средков не „межеше ", Колев направо се загуби „някъде " в средата на терена. . .

И затова нулевото равенство дойде съвсем логично.

. . . До края на първенството остават само две срещи между софийски отбори: ЦСКА – „Левски-Спартак " и „Академик "– „Славия ". Ето как изглежда сега класирането между столичните отбори:

1. „Левски-Спартак "	9–3	4
2. ЦСКА „Септ. знаме "	4–3	4
3. „Локомотив "	4–5	4
4. „Славия "	2–4	3



На мача в Пловдив между „Тракия " и „Левски-Спартак " съдията Г. Русев нерядко трябваше да показва разноцветни картони. Въпреки гостоприемния лозунг на стадиона. . .

С РАЗЛИЧЕН ПОГЛЕД

. . . Всеки вижда различните футболни срещи различно. И като че ли най-рядко търсим „погледа " на самите участници. Затова този път решихме да дадем думата на двама национални състезатели – на Динко Дерменджиев и на Добромир Жечев, – които да коментират съботната среща „Тракия " – „Левски-Спартак ".

ДИНКО ДЕРМЕНДЖИЕВ: „Напоследък не играхме добре и преглътнахме горчиви хапове и на собствен терен. Но по традиция за срещите с ЦСКА „Септемврийско знаме " и „Левски-Спартак " се мобилизираме непринудено и играем с пълни сили. Подготвихме и изненада – преса, масиран натиск още от първата минута. Но този нещастен гол, бих казал – автогол, ни пресече краката. Стараехме се, но нещо не вървеше. „Сините " ни съперници бяха по-спокойни, по-организирани, разиграваха топката точно, особено в средата на терена. На почивката си казахме: „Атака! Непрестанна, с всички сили! " Почувствувах, че нашият натиск разколеба играчите на „Левски-Спартак ". В един момент видях, че Делев, забележете — защитникът Делев, комуто бих дал най-висока оценка, се устремява по фланга. Затичах се към вратата, топката ми бе поднесена като на тепсия, стрелях от въздуха и видях топката в мрежата. И вторият наш гол бе отбелязан в същия модерен стил. Головете разстроиха „сините ". Те започнаха да действуват стихийно, някои прекалиха с твърдостта си. Жалко, че Ненов отвърна по същия начин и бе отстранен. "

ДОБРОМИР ЖЕЧЕВ: „Не знам защо е така, но съботният мач в Пловдив дойде да затвърди убеждението ми, че срещу „Левски-Спартак " всички играят „на живот и смърт ". Наистина ние сами сме виновни за загубата – след като поведохме с 1:0, имахме възможност да се отмелим на почивка с по-висок резултат в наша полза, но. . .

След почивката, когато натискът на „Тракия " се усили, ние успяхме да задържим топката в средата на терена, за да не позволим на съперника да вземе инициативата. А това беше важно– ве още водехме с 1:0. После борбата изведнъж се изостри, нервите започнаха да не издържат. Всичко останало е добре известно. Ве пак мисля, че отстраняването Панов бе малко пресилено, дойде като компенсация за с щото наказание, наложено Ненов. А при сблъскване с проти никовия вратар Цветков бе нар нен и остана в пловдивската болница. Положението ни усложнява – годните за иг нападатели отново оредяха. . . "



ПРЕЗ ОБЕКТИВА

ИЗМИНАЛАТА ФУТБОЛНА СЕДМИЦА БЕ БОГАТА СЪС СРЕЩИ ОТ РАЗЛИЧЕН КАЛИБЪР, МОМЕНТИ ОТ КОИТО Е ЗАПЕЧАТИЛ НАШИЯТ ОБЕКТИВ

„Локомотив " (Сф) и „Черно море " с играта си не можаха да **трогнат" кой знае колко малцинат**ата зрители на стадион „Раковски " . . .



. . . Още по-вяло и по-безинтересно (а като допълнение – и безрезултатно) протече мачът между „Академик " и „Етър ".



8:3 – такъв е до голяма степен странният и несрещан всеки ден резултат от срещата между олимпийските отбори на България и Испания. Но още по-странно бе поведението на гостите. . .





Пред вратата на „белите " (те играят с черен екип?!) отново е „горещо ". Из срещата „Перник " – „Славия " 4:2.

Снимка: Йордан СКРИНСКИ

ШАЙБАТА ОСТАВА НЕПОСЛУШНА

Вторият кръг от хокейния шампионат предложи равностойни двубои между петте отбора в групата и това го направи безспорно по-интересен от първия. Но в много от срещите това беше за сметка на качеството. Наказанията и контузиите на отделни състезатели от ЦСКА „Септ. знаме" и „Левски-Спартак" показаха още веднъж, че липсата на един – двама от най-добрите хокеисти в отделните отбори дава съвсем друг облик на играта им. Въпреки наличието на достатъчно (по брой)играчи, треньорите на тези отбори не успяха да използуват пълните състави и да запазят разликата в точките, постигната в първия кръг.

ЦСКА е отново начело, но в три от четирите мача показа слабости, които говорят достатъчно красноречиво за психическата устойчивост на отбора като цяло и за подготовката на по-голямата част от младите хокеисти. С това могат да се обяснят както загубата и равният резултат съответно срещу „Перник" и „Левски-Спартак", така и трудната победа (4:3)срещу последния в таблицата – „Славия". Приятно е да се гледа отборът на ЦСКА, когато загрява с 20 души на леда и с пълна скамейка на сменките, но цялата мази гвардия трябва да участвува пълноценно в първенството, защото и без това в България хокеистите не са много.

„Левски-Спартак" също запази второто място, но зад него само на една точка е „Перник" и ако не беше служебната загуба на перничани, те заслужено щяха да се наредят непосредствено след шампионите. Въпреки наказанията, въпреки че играят с 9 души и често на скамейката остава само резервният вратар, отборът на „Перник" показа пълна мобилизация на силите и постигна победи срещу всичките си противници. Още веднъж на спортното поле се потвърди максимата, че амбицията за победа и моралните сили не струват по-малко от всички останали качества, които трябва да има един отбор.

Похвала заслужава целият състав, но най-често тон за добрата игра даваше вратарят Д. Цицелков. Този кръг той пропусна само 7 шайби и показа много от най-хубавите качества, които трябва да има един вратар. Той намираше винаги време да следи играта на съотборниците си, да ги насърчава и насочва в трудни минути. Отборът може да играе силно, но е необходимо треньорът и състезателите да обърнат повече внимание на нарушенията, защото не са рядко случаите, когато перничани близат непозволено остро и опасно в единоборствата. Впрочем това важи и за други отбори – при по-бързия лед, при повишената техника на пързалянето зачестиха контузиите поради резки стълкновения или поради опасна игра със стика.

Вторият кръг потвърди някои основни слабости в играта на нашите хокеисти. Много често стихийността взема връх в отделните срещи, липсва система за рационална игра, повечето от състезателите владеят трудно шайбата и тя все още остава непослушна при дрибъл и при овладяване след пас. Не се реализират голям брой от създадените голови положения. Особено ярко това личи в случаите, когато един от двата отбора има числено превъзходство на леда. Общо в този кръг имаше в десетте мача 103 такива случая и от тях само в 9 се стигна до гол: ЦСКА от 14 – 1; „Левски-Спартак" от 28 – 2; „Перник" от 18 – 3; „Академик" от 15 – 1 и „Славия" от 28 – 2. Характерни в това отношение бяха случаите, когато на леда оставаха пет срещу трима играчи. В срещата „Левски-Спартак" – „Перник" отборите имаха пет такива възможности (3 за ЛС и 2 за „Перник"), но гол не беше отбелязан. Главни виновници за това са самите хокеисти, обикновено при 5 срещу 4 отборът,който има числено превъзходство,не се движи достатъчно, не търси с разиграване на шайбата удобно положение за гол и най-често се отправят прибързани удари към вратата.

По време на срещите от втория кръг се забеляза и една положителна тенденция: намаляха наказателните минути – от 349 в първия кръг на 285 във втория. Това в никакъв случай не е голям успех, защото 28 наказателни минути средно за мач е все още твърде много, но стремежът към по-чиста игра трябва да бъде насърчаван.

Съдиите се справиха, общо взето, добре със задачата си. Но имаше и изключения. Едно от тях бе с един от най-добрите ни съдии А. Ангелов, който в срещата „Левски-Спартак" – „Перник" сам имаше немалък дял за създаване на нервна обстановка и за многото наказателни минути (72) в този мач.

С приключването на срещите от втория кръг хокеистите „изпълниха плана" за 1971 г. Първенството ще бъде подновено в началото на януари следващата година. През паузата отговорни задачи има националният отбор. Предстоят срещи с Румъния в началото на декември, София – Варшава, турнир в Дания с участието на домакините, Унгария, клубен отбор от Чехословакия от 27 до 31 декември и срещи в ГДР през първите дни на януари. Особено важно през този период е дружествените отбори да продължат сериозно тренировъчни занимания, самите хокеисти да положат повече усилия за отстраняване на познати слабости, а би било полезно, ако федерацията организира новогодишен блиц-турнир без националните състезатели!

След втория кръг на шампионата класирането е следното:

	п	р	з	г/р	т	нак. мин.
1. ЦСКА „Септ. знаме"	6	1	1	55:20	13	96
2. Левски-Спартак	5	1	2	34:24	11	98
3. Перник	5	–	3	34:23	10	222
4. Академик	2	–	6	24:55	4	106
5. Славия	1	–	7	18:43	2	112

Димитър ДЖАРОВ

В АТИНА

МЛАДИТЕ ФУТБОЛИСТИ ДАВАТ ПРИМЕР

На стадион „Панатинайкос" младите български футболисти постигнаха това, което националният ни мъжки отбор не можа на стадион „В. Левски"! С борчески дух и комбинативна игра нашите юноши спечелиха втора победа (първата в Плевен с 3:0) и елиминираха Г ърция от по – нататъшно участие в турнира на УЕФА. Националният ни юношески отбор бе комплектуван от следните играчи: Кандиларов, Мутафчиев, Джеферски, Йорданов, Иванов, Панчев, Ан. Колев, Мирчев (Кондов), Курбанов, Маджаров и В. Бояджиев (Славов). Единствения гол отбеляза Ан. Колев в 65 мин. след комбинация с Маджаров. Следващият противник на нашия отбор е силният състав на СССР. Победителят, който ще се определи в две срещи, ще добие право да участвува във финалния турнир на УЕФА през пролетта в Испания.

САМО СРЕБРО И БРОНЗ

Най-големи надежди на балканиадата по фехтовка в Атина възлагахме на сабльорите. Нали те единствено са включени в олимпийската подготовка? Тази чест те заслужиха, след като през 1970 г. се класираха на пето място на световното първенство в Анкара. Уви, отгогава успехите намаляха, като изключим миналогодишната балканска титла в София. Сега в Атина те отстъпиха на румънските сабльори и постигнаха колкото шпажистите и рапиристите. В индивидуалните двубои в челната тройка успя да се класира само Анани Михайлов. Впрочем румънските „мускетари" баха безапелационни. Те спечелиха всички балкански титли с изключение на рапира жени – индивидуално (Йенчич – Югославия). Все пак борбата между нашите и румънските сабльори бе много оспорвана и завърши 4:5. Ето класирането по медали на балканиадата:

Страна	Зл.	Ср.	Бр.	Общо
Румъния	7	4	3	14
България	–	4	1	5
Югославия	1	–	1	2
Турция	–	–	2	2
Гърция	–	–	1	1

С медали в Атина – сабльорът Анани Михайлов .



В МАЧА НА ПРЕСТИЖА—С ПЪЛНИ СИЛИ!

България загуби шансовете си да спечели първото място в своята група от европейското първенство и заедно с това реномето си на състав, който в последните години бе сред осемте най-силни на стария континент. Остава обаче още един мач – срещата с Франция, – който с право се сочи като двубой за престиж. Остава да се бори за утешението (твърде малко, разбира се, и незачитано от шампионатните таблици!. . .), че българските футболисти са спечелили, макар и само по голова разлика, двубоите си с Унгария и с Франция – двата директни съперника в групата.

. . .След мача в Нант, запитан от френски журналист какво значение отдава на реванша в София, старши треньорът на българския национален отбор Васил Спасов каза:

– Същото, както даваше Жорж Булон на срещата в Нант. Независимо от загубените си шансове, ние ще играем напълно сериозно, с мисъл за хубава победа!. . .

Ето тези думи на старши треньора трябва да бъдат лозунг на деня за избраните 11. Те трябва да излязат на терена, окрилени от мисълта, че защищават престижа на българския футбол, който се гради (и ще се гради!) с години; трябва да започнат двубоя със съзнанието, че пазят и своята чест на футболисти, на спортисти!

И затова са длъжни да играят с пълни сили! В края на краищата всяка победа, дори „най-ненужната", доказва нещо!. . .

КАРНЮС ПРЕЦЕНЯВА БЪЛГАРИТЕ...



Когато срещата Франция – България завърши, зрителите (неочаквано малко. . .) не бяха кой знае колко въодушевени от играта и победата на „петлите".

Може би защото победата на французите не им носеше нищо в борбата за европейско първенство. . .

Но зрителите спонтанно и с много въодушевление скандираха името на своя вратар, на Жорж Карнюс, безспорно най-добрият играч на терена, който спаси и няколко топки, които – за всички други на стадиона! – безпрепятствено летяха към мрежата. . .

След мача Карнюс откровено сподели своите мисли за играта на българите:

– Този Бонев ми направи изключително впечатление. Познавам го от срещата Франция – България в Руан преди световното първенство в Мексико. Той отново потвърди, че е един от най-добрите български играчи. Непрекъснато го наблюдавах на терена. Той оставя впечатлението, че е малко бавен. То обаче е грешно. Бонев вижда ясно играта и реагира моментално. Той играе много колективно. Непрекъснато търси двойните подавания. Той е и хитър и много често пуска топката зад гърба на съперниците.

Карнюс, който няколко дни преди това бе имал тежък мач с носителя на купата на европейските шампиони „Аякс", направи едно интересно сравнение:

– Всеки мач има свой ритъм на атаките. Спомнете си играта на холандците – когато стигаха на 25–30 метра от вратата, те стреляха към вратата. С най-разнообразни удари – силни, фалцови, параболични или с отскачащи от земята топки. А българите искаха да напреднат колкото е възможно повече с двойни подавания.

. . .Може би точно в последните думи на Карнюс има най-много истина. В Нант българските футболисти като че всеки път търсеха максимално изгодното положение за удар, не „рискуваха" и не затрудниха Карнюс с изненадващи, далечни удари; фланговите атаки завършваха с подавания едва ли не във вратарското поле – никой не потърси възможността да върне топката по-назад, откъдето бе по-лесно да се стреля.

Но в българския състав има играчи, които могат да стрелят и в „тип „Аякс". Не могат ли те да накарат Карнюс да съжалява за своето откровение след мача на френска земя?

СУЕВЕРИЕТО НА ЖОРЖ БУЛОН

ПАРИЖ, специално за „ГАРТ"

И този път Жорж Булон остава верен на себе си. . . И отново потвърди, че онези, които го обявяват в суеверие, не са далеч от истината. . .

Първото потвърждение дойде в четвъртък, когато бе обявен разширеният състав. Булон отново показа, че не се разделя с онези, с които му „върви", с играчи, които така или иначе го изоставиха от сравнително глухата година, каквато е тук постът селекционер на юношеския национален състав. . .

Второто доказателство е изборът на база за тренировъчния лагер. Булон се спря отново на атлетическия бряг, на Сен Мало, където при много трудности подхвърли „петлите" за първия мач с България. Тогава изборът беше съвсем правдан – разстоянието между двете селища не е голямо. Сега всички считаха, че е далеч по-удобно да се тренира в олимпийския център във Вител. Но на Булон му „върви" в Сен Мало. . .

И накрая – Булон се интересува повече от часа на срещата. Той твърди, че неговите момчета играят значително по-добре на електрическо осветление, отколкото през деня. И затова часът на срещата в София сериозно го безпокои.

. . . Така Булон се спря на състав, който едва ли ще изненада и любителите на футбола в България: вратари са Карнюс и Обур, защитници – Джоркаеф, Боските, Ревели, Ростани, Ките и Трезор, полузащитници – Мишел, Мези и Юк, нападатели – Бланше, Леш, Ревели, Лубе, Флок и Берета.

С тези играчи Булон потвърди отново, че френският национален отбор е така или иначе твърде „затворен английски клуб". Независимо от големите атаки на пресата и на специалистите, той призова само двама нови състезатели – защитника Трезор, млад негър от Гваделупа – бърз, много пробивен и стабилен играч на „Аячо", който вече можа да се прояви в Стара Загора и има качеството, че се чувствува еднакво добре и на четирите поста в защитата; и Юк, сигурен състезател от средата на терена, блеснал в миналите два сезона в „Страсбург" и силно играещ сега в „Ница". Да играе в София шансове като че ли има само Трезор. И не за друго, а защото Боските все още има болки в крака, с които все пак играе много успешно в шампионата.

И този път Булон остави извън състава някой много силни състезатели. Две класирания подчертават това. В листата на голмайсторите начело е Кейта с 15 гола, следван от Верн – 14 гола. Най-добре от националите стои Ревели – 7, следван от Бланше – 6, Нови и Леш – по 5, Лубе – 4. В класирането по звездички (максимум 5 на мач) на „Франс футбол" начело е Ербен – 69, следван от Лубе и Трезор – по 67, Мези – 66, Мишел, Ките и Юк – по 64, Бланше – 63. Останалите национали, в това число и вратарят Карнюс, са далеч назад.

Но Булон остава верен на себе си. И на своите суеверия. . .

Жорж МИЛЧЕВ





Още една опасност пред вратата на Карнюс в Нант. И още веднъж няма да има гол, въпреки че топката ще намери мрежата. Този път ще се намеси съдията Тейлър, които ще отсъди засада. Двуседмичникът „Футбол" (Париж) доказва с друга снимка, че в момента на подаването Мл. Василев е бил „покрит" от Нови. Макар само със сантиметри. . .

«ПЕТЛЕТАТА» ТОЧАТ ШИПОВЕ

Преди три седмици французите изпратиха младежкия си отбор в Стара Загора, без да знаят какво го очаква. В последните си два мача за европейско първенство „петлетата" получиха общо 7 гола – 4 при гостуването в Норвегия и 3 в Унгария. Тая нестабилност на отбраната бе главна грижа на треньора Анри Герен – опитен специалист, ръководил в миналото „А" отбора на Франция. В старозагорския мач проблемът бе решен посредством преминаване към нова тактическа схема: 4–3–3 вместо обичайното 4–2–4, като един от нападателите направо бе шкартиран от единадесеторката, а в средата на терена бе вкаран централният защитник на „Реймс" Жодар, който непрекъснато бе в помощ на отбраната. Уплътняването на защитния вал даде сравнително по-голяма свобода на конструкторите Юк и Керюзоре, когато някой от тях трябваше да се втурне напред в контраатака. С тоя тактически вариант французите обясняват успешните действия на отбора като цяло.

Трудно е да се гадае отсега за точния състав, който ще ни бъде противопоставен в Рен. Вероятно всичко ще бъде решено в последния момент от Анри Герен и... Жорж Булон в консултация с ръководителите на федерацията. Така е, защото има възможност някои единици от младежкия отбор да бъдат прехвърлени в групата за София. Голямо значение ще има състоянието на някои от титулярите на Булон и... сметките, които си правят французите. Обективно погледнато, за тях и двата предстоящи мача – в София и Рен – са въпрос на престиж. При това положение логично е да се даде предпочитание на „А" отбора. Ако някои негови единици не са в ред, може би ще отстъпят мястото си на „асовете" от младежкия състав. След мача в Стара Загора вестник „Екип" между другото констатира: „Барателли, Трезор и Юк са готови за „А" отбора!" И ако все пак Барателли не издържа на конкуренцията с Карнюс, 20-годишният чернокож централен защитник Трезор, който игра блестящо в Стара Загора, може да бъде отпратен към самолета за София. Същото се отнася и за Юк – конкурент № 1 на Мишел и Мези, който е в отлична форма напоследък и вече 6 пъти е обличал фланелката на „А" отбора. Едно евентуално отсъствие на Юк ще има много по-негативни последици за силата на младежкия отбор, защото положително ще се отрази върху нападателната му мощ, а тъкмо на нея ще разчитат французите в Рен. Що се отнася до Трезор, той сполучливо може да бъде заместен с титулярния централен защитник на младежите Гардон от „Нант", който бе контузен и не отпътува за Стара Загора.

При победа в Рен френските младежи ще минат от четвърто на трето място в крайното класиране – пред Норвегия, – а за четвъртфиналите ще се класира отборът на Унгария. Погледнато от тая страна на въпроса, моралният стимул на „петлетата" не е особено голям. Но те при всички случаи ще играят срещу нас с добре наточени шипове. Не случайно френският спортен печат непрекъснато набива в съзнанието им, че младежкият отбор е трамплин към „клуба Франция", към кръга от избраници на Жорж Булон. А това вече значи нещо...

ДВАМАТА РЕВЕЛИ



И в Нант, и в Стара Загора българските защитници трябваше да положат специални грижи за Ревели. Във Франция острие на домакините бе повъзрастният – Ерве; в България със същата задача бе натоварен по-малкият – Патрик. Двама братя от една фамилия с пет сина, и петимата – футболисти.

Има нещо много общо у Ерве (сега на 25 години) и Патрик (20-годишен). И двамата са високи по 1,74, и двамата тежат около 70 кг, и двамата са играли своя първи мач като професионалисти на по 19 години, и двамата са централни нападатели, изявени голмайстори.

Все пак има и различия – Патрик „закъснява" с включването в националния отбор. Ерве стори това едва 20-годишен, играл е вече 17 мача с „петлите" и е отбелязал 10 от 25-те гола за Франция в тези срещи. Но Патрик така или иначе има извинение – той живее в сянката на своя брат. Той стана титуляр в „Сент Етиен" едва след като Ерве премина в Ница. И показва с всеки мач все по-голяма зрелост; проявява се в младежкия национален отбор и е пълен с желание да наследи брат си и в първия отбор на страната.

. . .Може би съвсем наскоро и двамата централни нападатели на Франция ще се наричат Ревели. А сега българските защитници трябва да се считат с тази фамилия и в София, и в

СТЪПАЛО КЪМ «ВТОРИЯ ЕТАЖ»





...бал – бе спасителят на хубавата победа на нашите баскетболисти в поредната балканиада за мъже.

Пенка Стоянова (в бяло) под коша на съветските баскетболистки. След 13 години женският ни отбор повтори успеха на предшествениците си, като на големия турнир в зала „Изгрев" в Бургас победи непобедимите!

Приято е да се казва, че сега големият баскетбол се играе на втория етаж. Струва ми се, че тази алегория засяга не само височината на състезателите, но се отнася и до тактико-техническия ръст на челните мъжки и женски отбори. И когато става дума за един спорт с най-масовото разпространение в света, практикуван от най-много хора на земята (не, няма грешка: „цар футбол" отстъпва по тези показатели, може би защото женската експанзия в него все още не е осезателна...), и когато партийната повеля е ясна и категорична: да се издигне нашият баскетбол на световно равнище (което впрочем е и общото желание), и когато са все още пресни спомените за миналите успехи на нашите баскетболистки и баскетболисти, не е трудно да си представим големите и отговорни бъдещи задачи пред всички състезатели, треньори, деятели и ръководители на този спорт.

Радостно е, че в последните 2–3 години българският баскетбол направи известна крачка напред в своето развитие. Женският национален отбор е четвърти, а мъжкият – шести в Европа, девойките запазиха мястото си в тройката на „стария" континент, балканските титли при мъжете (където спорът се води не с друг, а със световния шампион Югославия) и при жените имат българско поданство, сравнително успешно се представиха и нашите представители в европейските клубни турнири. С две думи – изкачено е още едно стъпало към „втория етаж", към семейството на големите в този спорт. Но за получаване на постоянен пропуск за „клуба на баскетболните гиганти" са нужни обединяващи 552 студенти и 457 студентки? А е всеизвестно, че още много „точки". Те имат и конкретни цифрови измерения: в периода до 1975 г. нашите представителни отбори във всички възрастови групи и във всички конкуренции трябва да не слизат под второ място на балканските игри, да не излизат от финалната четворка на европейските шампионати, мъжете да се наредят в шестицата на мюнхенската олимпиада и на световното първенство през 1974 г., жените да станат минимум пети в света през 1975 г...

Трябва! И ще стане, ако се върви по единствено правилния път на масовизирането на този спорт сред цялото население и главно – в естествената му среда: училищата и вузовете, ако на тази база и при подобрена работа с подрастващите се осигури истински ръст на майсторството и възможно най-качествен подбор в представителните отбори на дружествата, а оттам – и в националните състави, ако се усъвършенствува непрекъснато (и в тон с най-прогресивните тенденции) учебно-тренировъчния процес във всички звена на системата за подготовка, ако баскетболната Темида с отсъжданията си стимулира и умението, и възпитанието на състезатели и отбори, ако материалната база често не пречи на нормалното развитие на играта. И ако с постоянство и непримиримост не се отстраняват всички възможни препятствия по този път.

Нима не е тревожно, че от изградените 401 баскетболни секции с 38 хил. членове във висшите учебни заведения има само 74 отбора, баскетболът е измислен за студенти, за да се играе (преди всичко) от студенти, че е типичен студентски спорт. Да, но не и у нас, въпреки че в осемте университетски градове работят над 30 специалисти със значителна квалификация. И само недостатъчната материална база ли е причината? А какво да кажем за продукцията на болшинството от преподавателите в 9-те ССШ и 16-те СШ, на 40-те треньори, които работят с подрастващи към физкултурните дружества, ако я пречупим в огледалото на националния юношески отбор, който прогресивно (по-точно – регресивно!) отстъпва от завоюваните позиции, за да достигне до последното място на тазгодишната балканиада? С какво може да оправдае и вината си (която е единствено негова?) бюрото на БФ по баскетбол за допусната празнота в системата на подготовка на националните отбори с прескачането на младежката възрастова група (до 21 г.) – един резерв, липсата на който се чувствува и в бъдеще сигурно ще се почувствува още по-осезателно?

Проблеми, проблеми... Те тревожат и вълнуват делегатите на VI делегатско събрание на Българската федерация по баскетбол, събрали се да отчетат работата си, да очертаят жалоните на бъдещото развитие на своя любим спорт. И това е добре. Но още по-добре би било, ако вълнението стане стимул към дела.

За председател на БФ по баскетбол бе избран Божидар Такев.

Петър ХАДЖИЙСКИ

УСПЕХИТЕ РАДВАТ И НАСЪРЧАВАТ, НЕСТАБИЛНОСТТА ТРЕВОЖИ...

Българските волейболисти посрещат ...етвъртия конгрес на нашия съюз с вдиг...ати чела. От колективните игри този ...популярен и любим спорт на младежта ...остигна през последните години най-зна...ими успехи. Те не се измерват с рекорди, ... с победи на международното поле. И то ...е на приятелски и неофициални срещи и ...турнири, които също радват, но преди ...сичко на официални първенства:

- *мъжете–второ място в света;*
- *жените–шести в света и четвърти в Европа;*
- *юношите и девойките–втори в Евро...а и първи на Балканите;*
- *мъжете на ЦСКА „Септемврийско ...наме" и жените на „Левски-Спартак" – ...едущи клубни отбори в Европа...*

Тези големи успехи са плод на неуморимия труд на състезатели и треньори, на ...еятели и ръководители, които милеят ...а своя спорт и не жалят сили за неговия ...азцвет.

И все пак на делегатското събрание на ...едерацията и на предшествуващите съ...ещания на треньорите и съдиите витае...ше атмосфера на неудовлетвореност, на ...ритичност към съществуващите недос...татъци в досегашната дейност за масо...изирането на волейбола, повишаването ...а майсторството на играчите и отбори...е и във възпитанието на спортистите ...треньорите. Итова бе напълно естестве...о. Защото нашите успехи, колкото и зна...ими и радостни да са те, са колебливи, ...естабилни. Не е оправдано вторият от...ор в света да бъде трети на Балканите ... седми в Европа! И това стана в резул...ат на субективни причини, на нарушава...е нормалния ритъм в тренировъчния ...роцес, на рецидиви в дисциплината. Съв...ем основателно редица делегати направиха съпоставка между нашия отбор и тези ...а СССР, Япония, ГДР и Чехословакия. Та ...али ние с тези отбори преди всичко де...им мегдан на световната арена! И ако ис...аме да бъдем равностойни с тях и да ги ...обеждаваме, е необходимо преди всичко ...анеимотстъпваме в подготовката и по ...тношение на дисциплината като същест...вен фактор в спорта и особено в колек...тивна игра като волейбола.

И ако тези въпроси стояха в центъра ...а вниманието, то се дължи на обстоя...елството, че нестабилността в играта на националните ни състави е фактически следствие на колебанията на дружествените отбори. Не можем да не се съгласим с констатациите на някои делегати, които съвсем основателно повдигнаха въпроса за необходимостта от по-голям брой равностойни мъжки и женски състава в „А" групите. Ограниченият брой силни отбори не дава възможност за пълна изява в огъня на борбата, не стимулира израстването на по-широк кръг състезатели като резерв на националните отбори. Дори отсъствието на две–три силни единици може да се окаже фатално за представянето ни на международното поле. Именно тази ограниченост води до нестабилността, която се явява язва в развитието на волейбола у нас, бариера за поддържане трайно световно равнище на представителните ни отбори.

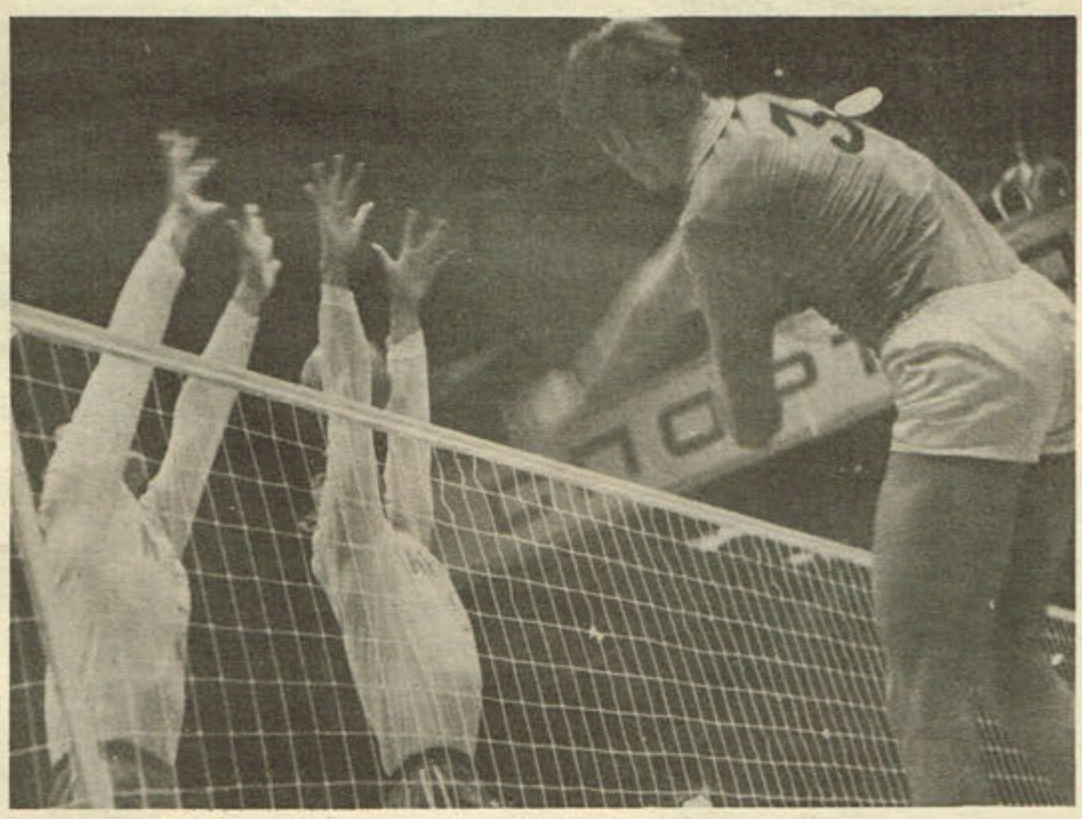
Един проблем има косвено и пряко отношение към трайните успехи на българския волейбол. Проблемът за подрастващите! Съвсем недостатъчен е притокът към големия волейбол на възпитаниците на 28-те спортни школи и 7-те специализирани школи, в които работят 52 преподаватели. С какво биха оправдали съществуването си школите в Габрово, Сливен, Враца, Толбухин, Луковит, Провадия и други, ако не подготвят високо квалифицирани волейболисти? Съвсем навременно в доклада на федерацията бе поставен въпросът за качеството на учебно-тренировъчния процес и за бързото емоционално износване на младите състезатели. Не са редки случаите, в които юноши и девойки от младша възраст се явяват на състезания без желание, без характерната за тази възраст стръв към топката и към самата игра. Това явление е плод на неправилните методи на подготовка, целещи бързото, „форсирано" създаване на „големи играчи", без треньорите да се съобразяват с особеностите на физиологията и психиката на 14–16-годишните, пък и на по-големите юноши и девойки. Неправилно е пионери и юноши от старша възраст да се подготвят при едни и същи методи, при еднакъв обем на натоварвания по време на тренировки.

Голям минус за израстването на млади волейболисти представлява премахването на средношколските първенства от спортния календар на МНП. По този начин се премахва стимулът за изграждане на волейболни отбори в училищата, унищожава се най-масовата изява за подрастващите волейболисти и волейболистки. Прекратява се естественият път за подбор на бъдещите състезатели-майстори в играта, които ще попълват школите и дружествените отбори.

Проблемите за обезпечаването на трайни успехи, за постоянното поддържане на световно равнище българския волейбол са много и разностранни. Делегатското събрание не само че не ги избягна, но акцентува върху най-наболелите и най-актуалните от тях. Приетата програма за следващите пет години набелязва жалоните на победния път на българския волейбол – този ценен капитал на родното физкултурно движение.

За председател на федерацията бе преизбран Ангел Бързашки.

Ешуа АЛМАЛЕХ



▲Кадър от световния шампионат по волейбол в София. Нападателят номер едно в света Димитър Златанов пробива блокадата на японците.

АБОНИРАЙТЕ СЕ ЗА «СТАРТ»

«СТАРТ» – годишен абонамент – 13 лв.

«СТАРТ» – за шест месеца – 6.50 лв.

«СТАРТ» – за три месеца – 3.25 лв.

«СТАРТ» – краен срок за абониране 10.XII

МАРИЯ

Още преди 6 години, когато в „КБ хален “ в Копенхаген спечели шампионската титла, един журналист я бе нарекъл само „Мария от България “. . .

Сега, след толкова дни, и на толкова хиляди километра това име не слизаше от усмивките на мургавите кубинци. Те бяха влюбени в нея, те просто бяха луди по нея:

– МАРИЯ! „ЛА КАМПЕОНА “!

И в това . . . „шампионката “ бе казано всичко. Спомням си възхищението в очите на Мария, когато на тъмната сцена белият лебед на Алисия Алонсо „рисуваше “ едно незабравимо изкуство. Мария с признание гледаше една истинска шампионка на световния балет. . . Минаха само няколко дни и ролите се размениха. Върху езернозеления килим на „Сиудад депортива “ плуваше една незабравима, една непобедима Мария Гигова с грацията на лебед, със силата на непобедимата шампионка.

Сред 20-те хиляди възхитени зрители не я съзрях на трибуните, на следния ден във вестниците узнах какво бе казала Алисия Алонсо:

– Това не е само спорт, това е нещо повече. . .

x x x

Много и интересни бяха предварителните прогнози около шампионата по художествена гимнастика в Куба. Преплитаха се много имена, много „за “ и „против “. . . Когато разказваха на нашата Мария заедно с десетки неща за силата, за красотата в нейната игра – журналистите си оставаха винаги една малка „резерва “.

– Кой ще победи: Мария или Елена?

Шампионката от Варна срещу бившата шампионка от Копенхаген!

– Но Мария е ВЕЧЕ на 24 години! И в това „вече “ се влагаше прекалено много надежда за останалите. Тази надежда духна още при

ПЪРВИЯ АКОРД

в Хавана. В ръцете на шампионката бе „оръжието “, което два пъти досега я бе изправяло над всички – обръча. Предварително се вълнувахме ще допадне ли стилът на Мария – с повече плавност, с изразителност на движенията, със силата на класицизма в художествената гимнастика в една страна, пред едни трибуни, където „Ча-ча “ и „Мозамбике “ са в кръвта на всеки?

Но още само първият акорд, само първият висок полет на обръча, послушно укротен, първият властен жест и залата избухна в аплодисменти. Още тук, в тези минути, битката бе спечелена. Новото съчетание с обръча в сравнение с миналите години превъзхождаше с повече ритъм, с онзи малък диапазон в сложността и динамиката, който направи желания „мост “ към сърцата на зрителите и към бдителността на съдиите. 9,750 т. – първата стъпка за победата! Но това не бе само една обикновена цифра. Когато завърши и последното съчетание на V световно първенство, стана ясно, мази оценка, повторена още три пъти от Мария и достигната само веднъж, при това също от българка – Красимира Филипова,– е най-високото постижение.

ЖЕНСТВЕНОСТ ИЛИ МЪЖЕСТВО?

Когато в залата играят гимнастичките, мнозина са склонни да ценят качествата им преди всичко с женственост, грация, пластичност. . . Това е така. Но в Хавана видяхме 39 претендентки в шампионата и всяка бе малко или много с изява на тези качества. А шампионката бе една!?

Заедно с всичко, което трябва да притежава една гимнастичка, заедно със силата и слабостите на една жена Мария бе застанала да воюва за своята шампионска „корона “. Не бе забравила няколко загубени битки между Варна и Хавана. В тези две години амбициите срещу нея бяха станали още по-силни. Не всичко вървеше добре и на последните тренировки вече на кубинска земя. . . И тя бе стиснала зъби.

– Ще воювам докрай. Трудно е да си шампион.

И Мария прие хвърлената ръкавица. С мъжеството на боец тя преминаваше бариерите, а със самочувствието и майсторството си създаваше прегради за другите.

ШАМПИОНКА НА ШАМПИОНКИТЕ

в кратката история на художествената гимнастика – така трябва да се нарече Мария Гигова. След Савинкова, Ситнянска и Карпухина тя единствена повтори успеха си в абсолютния шампионат, а два дни по-късно прибави още два златни медала – за съчетанията с обръч и топка.

Споменах топката. Така както изпълненията на Мария бяха върхове в последните години, нещо незабравимо ще остане нейното съчетание с топка. Нека само две от големите съдийки в света го илюстрират:

ХЕНИ ДУНКЕ (ГФР): „Това, което изиграе Гигова с топка, доказва, че художествената гимнастика е създадена да радва хората! “

БЛАЖЕНА ПЕТРОВА (ЧССР): „Това изпълнение на Мария е най-хубавото и най-съвършеното, което познава нашият спорт! “

Людмил НЕДЕЛЧЕВ



БЪЛГАР



▲ МАРИЯ ГИГОВА стана за трети път световен шампион на обръч. Фоторепортерът Иван ПОПОВ се явява за втори път на конкурс с нейна снимка. . .

◀ Топката на Мария Гигова беше наречена „апотеоз на петото световно първенство “



АЛФИЯ НАЗМУТДИНОВА

Все още не можем да свикнем, че малкото момиче, че най-малката сестра от гимнастическото семейство Назмутдинови толкова е пораснала. Все още, когато се говори за Алфия, мнозина се връщат към Лиля. Може би това „малката “ идва и от крехката дребна фигурка. И все пак Аля воюва яко за свое място в световния елит на гимнастиката. Когато стъпи на подиума, вече се загубва впечатлението за крехкостта на фигурката, и казваш не един и два пъти „Браво, браво.“ По Алфия Назмутдинова беше направено съчетанието с лента и тя си взе в Хавана своето – златния медал и титлата „Световен шампион на лента “.

ЗО СУН ДОК

Видяхме я наи-напред във Варна. И я видяхме, и не я видяхме, ако трябва да бъдем по-точни. Тогава името Зо Сун Док не беше се отделило от другите. Казахме си само: „Внимание, следваща голяма опасност – корейките“ Наистина сега третата сила вече беше отборът на КНДР.

Видяхме я по-късно на турнира в София за купата на в. „Студентска трибуна“ и тогава вече запомнихме името ѝ. И тогава вече си казахме: „Внимание – Зо Сун Док!“ Имали сме право – стана световна шампионка на въже!





КИТЕ ЧАРОДЕЙКИ



БЕЛИТЕ ГЪЛЪБИ

Всяко ново състезание носи и ново име на българските състезателки. Сега от Хавана се върнаха шестте бели български „гълъба“. Така кубинците нарекоха нашата златна шесторка.

Ето ги шестте „паломи“ отново при нас. Изпратихме ги уморени от мази толкова дълга, толкова упорита работа. Напрегнати от този толкова дълго, толкова остро стоял въпрос „какво ще стане?“ Малцина им вярваха, че ще повторят успеха от Варна. Посрещнахме ги като победителки. Като световни шампионки.

– Пеехме преди състезанието. Плакахме и се смеехме, когато всичко беше отминало – казва участничката в трите ансамбъла Вера Маринова. – Пеехме, без да ни беше много до песен. Плакахме и се смяхме от сърце. Вече не тактически“.

Тези, които не бяха вътре и трябваше да дадат оценка на всички ансамблови съчетания, казаха своето мнение. Най-високата оценка! С две десети пред един толкова силен съветски състав, който имаше за треньор първата абсолютна световна шампионка Людмила Савинкова.

Страхувахме се много за младите, които ще трябва да стъпят за пръв път на световен подиум. За младите, които в продължение на две седмици ще трябва всеки ден да се срещат с тези толкова известни гимнастички в тренировъчните зали на Хавана и всеки ден да си повтарят десетки пъти, че ще трябва с тях да се състезават! Оказа се, че една от тях е спечелила ново и съвсем необичайно в гимнастиката име. На Ася Кършева са ѝ казвали. . . гимнастическия Хомич. Ася се е хвърляла да посреща „късите топки “, „дългите обръчи “, да спасява грешки, преди да са се появили. Защото наистина с два уреда и при такава силна конкуренция състезанието е било пълно с „рифове “, които е трябвало да се заобиколят. Страхувахме се за това нежно като цвете момиче Капка Благоева, а Капка е била силен, стабилен боец. И „поне за миг “, така както искаше, преди да тръгне, е приличала на героите на своя любим автор. Страхувахме се и за Снежана Дечева, която така много искаше да бъде два пъти по 3.24 минути на висотата на българския отбор.

За Румяна Стефанова, за Верка Маринова, за Деспа Каталиева не се страхувахме. Знаехме, че те ще подкрепят новите, ще им вдъхнат увереност, ще им дават сила. . . Знаехме, вярвахме и не се излъгахме.

И все пак нека не забравяме – шестте бели български „гълъба “ победиха преди всичко заради „седмата “. Заради тази, която не се яви на подиума, но най-много от всички трепереше. Заслужилата треньорка Златка Пърлева получи два пъти най-висока оценка за композиция! Още едно признание на българската школа в художествената гимнастика. Още едно признание за това, че в България живеят най-добрите треньорки, които засега нямат равни на себе си, когато става въпрос за творчество, за упоритост.

Маргарита РАНГЕЛОВА

РАВНЕНИЕ ПО НАШИТЕ!

еща показа нашите амбиции, предупреждение към шампио- опенхаген направи „открытие- българките, Варна донесе побе- Какво ще бъде Хавана?

момичетата, спечелили сла- миналото първенство, бяха да се борят всички. Разбира се, оба за някои се водеше симво- а първи път видяхме предста- те на Канада, Нова Зеландия ко, не по-големи бяха надежди- „по-старите “ гимнастички ия и ГФР. . . но сред останали- е сериозни съперници.

то “ на СССР бе поверено на та. Извън състава останаха ката на СССР Ала Засухи- ната Наталия Овчинникова, най-сериозните съперници на последните шампионати – Тарадиева!?

на кого бе поверен „жезъ- предстоящата битка?

А КАРПУХИНА бе на 15 годи- то стана световна шампион- опенхаген. Непознатото дете сензацията и след това че- одини трябваше да води за място сред титулярките. тя го оправда напълно. С еда, сигурна игра (най-висока .60 и най-ниска 9.30) се нареди ствено след Мария в много-

боя.

АЛФИЯ НАЗМУТДИНОВА – новото „чудо “ на съветската художествена гимнастика, направи сполучлив дебют на световния подиум – трета в многобоя и победителка в шампионата с лента.

ГАЛИМА ШУГУРОВА – спомнете си я във Варна. Непозната, крехка, но волевата спечели два медала (с топка и въже). Сега може би мисълта, че трябва да покаже игра на шампионка, наруши спокойстието ѝ.

За домакините вълнението достигаше върха си, когато играеше СОНЯ ПЕДРОСО. По-голям от този неин успех не можеше да предвиди никой. Тя се нареди непосредствено след трите гимнастички на България и СССР, докато в Копенхаген бе XV, а във Варна – XII. Радостта на кубинките бе допълнена и от сполучливото участие на ИВЕЛИЗЕ БЛАНКО – в челната десетка, при това пред всички гимнастички на Чехословакия, КНДР, Румъния, Япония...

Този път играта на познатата ни МАРИЯ ПАТОЧКА (Унгария) бе лишена от свежест, доста елементи в съчетанията ѝ се повтаряха, а допуснати и грешки.

Голямата изненада на шампионата във Хавана бяха състезателките на КНДР. Всъщност за нас класирането им не бе така неочаквано. И на турнира в София през май, и на двустранната среща с българките ЗО СУН ДОК, ЦОЙ МЕН СИМ и КИМ МИОНГ СУМ показаха отлична игра. Сега само им липсваше спокойствие. Най-силната от тях – Зо Сун Док, така заплете и завърза лентата в първия ден, че получи оценка 7,00! Но в последния ден на шампионата гимнастичките на КНДР постигнаха най-голямия си успех и признанието да се наредят сред най-силните – Зо Сун Док завоюва златния медал с въже, а Цой Мен Сим – сребърния, при това двете постигнаха и най-високата оценка на този уред – 9.50 т.

Известно отстъпление на позициите си направиха чехословашките и румънските състезателки. Вонашкова, Клингерова и Хрушкова очевидно бяха посветили повече внимание на участието си в ансамбловото съчетание, а без Вълку и Захария играта и класирането на младите Преда и Букарич бе задоволителна.

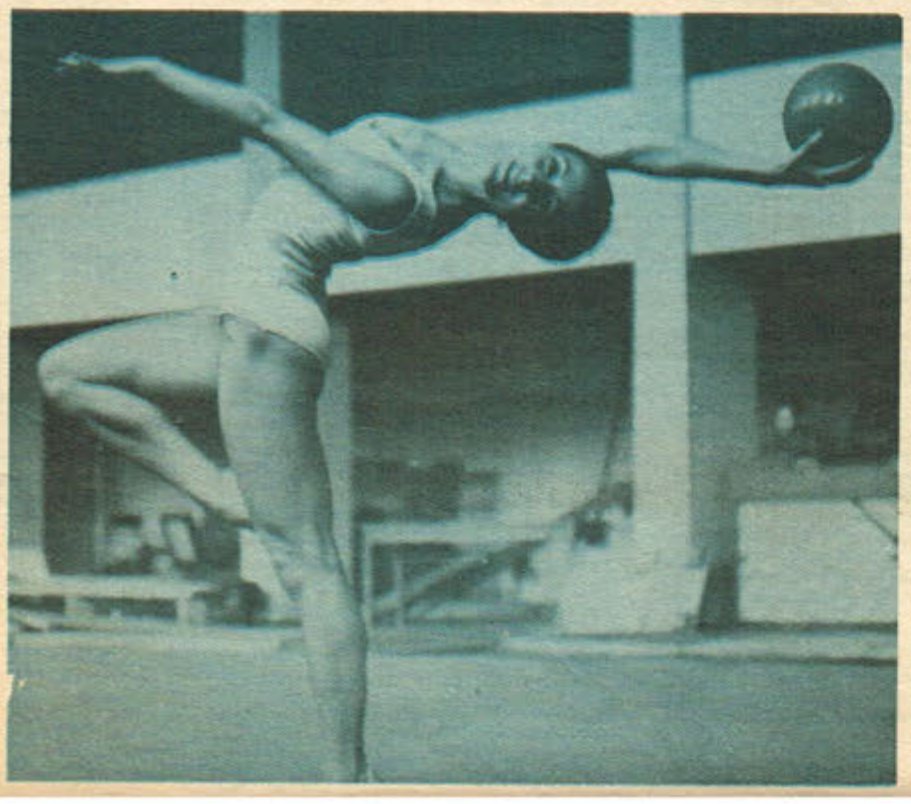
Това бяха фигурите, които ще се помнят от шампионата в Хавана, застанали в първата редица на световната художествена гимнастика. А за наша радост деснофланговите в този строй са нашите златни момичета.

РАСИМИРА

ъти републиканска шам- шампионка на интерви- юсителка на бронзов ме- Копенхаген, сега се върна на със сребърен медал за бронзов за топка, с две че- места в многобоя и на Това е безспорен успех за кова силно световно пър- с такава ожесточена кон- .

НЕШКА

Копенхаген чуждите ти я нарекоха българска- ушка. При това оттам с един бронзов медал за е без уред, а вихрушка бе- чена заради въжето и във Варна стана светов- ампионка. През тези две ешка имаше най-много т нашата елитна че- в Хавана отново трябва- стъпи пред световната ттам вече и пред други-





Заслужена радост за Златка Пърлева, която дебютира с ансамблово съчетание на световно първенство и участничката в трите първенства Верка Маринова.

В РОТЕРДАМ

Следващото световно първенство по художествена гимнастика – шестото, ще се състои в 1973 година в холандската столица Ротердам. Там ще видим задължително съчетание с две бухалки, лентата – волно със задължителни елементи, и топка и обръч – волни. Ансамбловото съчетание ще бъде с въже.

ГОЛЕМИТЕ ГОВОРЯТ

ИГОР ТЕР-ОВАНЕСЯН



Едва ли има смисъл да го представяме: трикратен европейски шампион, рекордьор на континента, призьор от олимпийските игри в скока на дължина, многократен победител в редица други състезания, в които е участвувал през дългогодишната си спортна кариера. Освен всичко друго Игор Тер-Ованесян е и чудесен събеседник, от когото могат да се научат интересни и полезни неща за любимия му спорт. Предлагаме ви част от един разговор на съветското списание „Физкултура и спорт" с големия спортист, който неотдавна успешно защити дисертацията си за получаване на званието кандидат на педагогическите науки.

– КЛАСАТА НА НАЙ-ДОБРИТЕ СКАЧАЧИ НА ДЪЛЖИНА СЕ ОПРЕДЕЛЯ ОТ 8-МЕТРОВАТА ГРАНИЦА. ЩОМ СИ Я ПРЕОДОЛЯЛ, ЗНАЧИ СИ СЪСТЕЗАТЕЛ ОТ СВЕТОВНА КЛАСА. НИМА ЧОВЕК Е КОНСТРУИРАН ТАКА, ЧЕ МОЖЕ ДА СКОЧИ САМО ТОЛКОВА? ЗАЩО 8, А НЕ 18 МЕТРА?

– По експериментален път спортистите са установили, че при скока на дължина човек представлява апарат, програмиран да скочи някъде около 8-метровата граница. Такива са възможностите на нашето тяло. Но специалната тренировка може да измести напред тая граница. За в бъдеще са възможни скокове с дължина 9, дори 10 метра. Но никога човек няма да скочи 18 метра!

За да постигна 8,35, трябваше да тренирам 10 години. Много експериментирах, лутах се, отново поемах по прекия път. Ако през 1956 г. знаех колкото сега, рекордът щеше да е друг. Но тия търсения не останаха безплодни. Вече ми е ясно как за късо време един талантлив спортист може да се научи да скача 8,50 метра!

– ВИЕ ТРЕНИРАТЕ ВЕЧЕ ЦЕЛИ 20 ГОДИНИ. НЕ ВИ ЛИ Е ОМРЪЗНАЛО ВСЕКИ ДЕН ПО НЯКОЛКО ЧАСА ДА ПРАВИТЕ ЕДНО И СЪЩО?

– Сигурно и вие бихте се учудили, ако ви попитам: не ви ли е омръзнало да пишете? Вашата работа ви доставя удоволствие, а аз изпитвам радост по време на най-тежката тренировка. Това не е само мускулната радост, за която пише Сеченов. Ако през тия 20 години бях правил едно и също, сигурно щеше да ми омръзне. Но истинската тренировка е творчески процес. А творчеството не омръзва. Когато виждам, че упражнението, което съм изпълнявал дълго време, вече не дава резултат, търся ново, към което мускулите още не са се адаптирали и реагират с подобряване на постижението. Може би това е една от причините, които ми позволяват години наред да поддържам определено равнище. Тъкмо това, а не постоянното увеличаване на тренировъчния обем, чиито възможности са ограничени.

– КАК СЕ ОТНАСЯТЕ КЪМ СВОИТЕ СЪПЕРНИЦИ?

– С интерес и симпатия. Наистина познавам спортисти, за които съперникът е враг. Според мене това се дължи на уродливо отношение към спорта, ако не и изобщо към живота.

Добър приятел съм с Л. Борковски и Т. Лепик. Винаги с радост срещам Лин Дейвис и Ралф Бостон. Да си призная, когато са ме побеждавали, обземала ме е злоба. . . Но минава време – и разбираш, че това е злоба към самия тебе, към собствения ти неуспех. Опитът ме е научил внимателно да изучавам ония, с които ми предстои да се боря. Затова, когато се срещам в дружеска обстановка с бъдещия си съперник, подсъзнателно фиксирам самочувствието и настроението му. . .

– КАК МИСЛИТЕ, БРУМЕЛ ЩЕ СЕ СЪСТЕЗАВА ЛИ НА ОЛИМПИАДАТА?

– Сложен въпрос. Сега ние имаме петима отлични скачачи на височина – В. Гаврилов, Ю. Тармак, Р. Ахметов, К. Шапка и С. Будалов. От тях Будалов има по-добри физически данни дори в сравнение с Брумел: пробягва 100 метра за 10,5, прикляква със 160-килограмова щанга. Той е спортист с изключителна воля. Още тая година цялата неторка трябва да скача 2.20–2,25 метра. А Брумел не е достигнал дори 2,12. Пет години не е тренирал, сполетя го извънредно тежка травма, на няколко пъти бе опериран. Обективно той няма шансове да отиде на олимпиадата. Но Брумел е изключителен спортист. Не съм срещал толкова целеустремен атлет като него. Поразителна е способността му да се концентрира за решаване на поставената задача. Неговите световни рекорди са чудо, а завръщането му в спорта – двойно чудо. Той умее да удивлява света. През тая зима, когато делегацията на олимпийския организационен комитет дойде в Москва с официална покана за олимпиадата през 1972 г., на Брумел бе връчен възпоменателен медал. Пожелаха му успехи и изразиха надежда, че моя малък позлатен медал ще му бъде хубав спомен за игрите в Мюнхен, където той за съжаление едва ли ще се състезава. Валерий се възмути: „Ще дойда и ще получа истински, златен. . . "

– ГОЛЕМИЯТ СПОРТИСТ В ПОВЕЧЕТО СЛУЧАИ Е НЕОБИКНОВЕНА ЛИЧНОСТ. ЗА ПОСТИГАНЕ НА УСПЕХИТЕ МУ ПОМАГА ЦЯЛ КОМПЛЕКС ОТ ОПРЕДЕЛЕНИ МОРАЛНО-ВОЛЕВИ КАЧЕСТВА. НЕ СМЯТАТЕ ЛИ, ЧЕ МНОЗИНА ИЗТЪКНАТИ СПОРТИСТИ БИХА МОГЛИ ДА ПОСТИГНАТ СЪЩИТЕ ПЪЛНОЦЕННИ УСПЕХИ ВЪВ ВСЯКА ДРУГА ОБЛАСТ, АКО НЕ СЕ ЗАНИМАВАХА СЪС СПОРТ. . .

– Не мисля така. Първо, в никоя друга сфера значението на физическите качества не е толкова голямо, както в спорта. Така че значителна част от успеха се дължи тъкмо на моя фактор. Второ, човек достига върховете на своите възможности само когато намери себе си в нещо, което е най-подходящо за него. Не случайно казват, че Владимир Куц е бил роден за бягането. В него той съумя най-пълно да фокусира своите възможности. Спортистът може да бъде надарен с феноменални моторни качества, да има „умни мускули", но е твърде далече от Айнщайн. Освен това младежът навлиза в спорта с още неоформен характер. Тренировките, състезанията, неуспехите и победите го формират като личност. Ако се заловеше не със спорт, а примерно с пеене, щеше да е съвсем друг човек. Но не бива да се изпуска предвид и обратната страна на спорта: за някои кръгът на интересите не излиза извън тренировките и състезанията. И не случайно спортът ги обединява душевно. Но тук е виновен не спортът, а отношението към него. На повечето от хората, с които имам работа, спортът е помогнал да постигнат големи



успехи в различни области, защото е изработил у тях настойчивост, воля, целеустременост, търпение, системност. Олимпийската шампионка Инеса Яунземе е кандидатка на медицинските науки, призьорът от миналогодишното първенство на страната в скока на дължина Герман Климов е киносценарист, един от авторите на филма „Спорт, спорт, спорт". Има много такива примери.

– ВСЕКИ ИЛИ ПОЧТИ ВСЕКИ ЧОВЕК НА МЛАДИНИ Е МЕЧТАЛ ДА СТАНЕ ИЗВЕСТЕН СПОРТИСТ. МНОЗИНА ОБАЧЕ СЕ БЛАЗНЯТ ПРЕДИ ВСИЧКО ОТ СЛАВАТА, ОТ ПЪТУВАНИЯТА И РЕДИЦА ДРУГИ ПРИЯТНИ НЕЩА. КАКВИ БЯХА ВАШИТЕ СТИМУЛИ?

– Доколкото помня, не съм мечтал за лаври. Просто живеех в района на института по физкултура и затова се занимавах едв ли не с всички спортове, а в 6 ду циплини покрих майсторска но ма. Благодарение на баща м бивш рекордьор и шампион н страната, моето детство прем на в спортна атмосфера. Отнач ло спортът е развлечение, игр после се превръща в сериозно увл чение, а след години – в страст

Разбирам, че много момчета ст гат до спорта, мласкани о честолюбието. И мисля, че тов не е чак толкова лошо: в ран цата си войникът винаги нос маршалски жезъл. Аз виждам спорта могъщо средство з самоутвърждаване. По-лошо когато в стимул се превърн мечтата за лек живот. У нас ма към лек живот не може да същест вува. А „приятните неща", з които говорите, твърде скоро гу бят своята привлекателност дори уморяват. Аз се занимавам със спорт, защото не мога да си представя живота без него.

СВЕТОВНИТЕ ШАМПИОНИ



Целият свят с нетърпение очаква мача за световно първенство (април–май 1972 г.) между настоящия шампион Борис Спаски и претендента Роберт Фишер. В многолетната шахматна история това ще бъде 28-то официално състезание за най-високата титла.

От IV–V век на новата ера, когато се счита, че е създаден шахматът, до наши дни всяко време е имало своите най-силни шахматисти. Тези признати майстори в отделните страни отначало не са могли да имат чест контакт помежду си, възможност в преки двубои да определят най-силния в света. Първият международен турнир в Лондон 1851 г. излъчил като победител немския учител по математика Андерсен, когото мнозина считат като първия неофициален световен шампион. Но първият официален мач за световната титла се е състоял преди 85 години между Щайниц и Цукерторт, ученик на Андерсен. Двамата са показвали най-добри резултати във вече по-често провежданите международни турнири.

Дълго време световните шампиони са защищавали своето звание срещу претенденти, които са успявали да докажат в международните турнири с многократни успехи, че са' достойни да оспорват титлата, и същевременно са успявали да осигурят голяма сума като ставка за награден фонд. Едва от 1948 г. Международната шахматна федерация (ФИДЕ– основана 1924 г. в Париж) взе под свое ръководство състезанията за световно първенство и определи точно техния срок и начина за подбор на претендента.

Ето световните шампиони и техните мачове, в които са завоювали или защищавали титлата си.

ВИЛХЕЛМ ЩАЙНИЦ 1886–1894 г.

1886 г.	*Щайниц–Цукерторт*	12,5 : 7,5
1889 г.	*Щайниц–Чигорин*	10,5 : 6,5
1890/91 г.	*Щайниц–Гунсберг*	10,5 : 8,5
1892 г.	*Щайниц–Чигорин*	10,5 : 8,5

ЕМАНУИЛ ЛАСКЕР 1894–1921 г.

1894 г.	*Ласкер–Щайниц*	12 : 7
1896/97 г.	*Ласкер–Щайниц*	12,5 : 4,5
1907 г.	*Ласкер–Маршал*	11,5 : 3,5
1908 г.	*Ласкер–Тараш*	10,5 : 5,5
1909 г.	*Ласкер–Яновски*	8 : 2
1910 г.	*Ласкер–Шлехтер*	5 : 5
1910 г.	*Ласкер–Яновски*	9,5 : 1,5

ХОСЕ-РАУЛ КАПАБЛАНКА 1921–1927

1921 г.	*Капабланка–Ласкер*	9 : 5

АЛЕКСАНДЪР АЛЕХИН 1927–1935 г.

1927 г.	*Алехин–Капабланка*	18,5 : 15,5
1929 г.	*Алехин–Боголюбов*	15,5 : 9,5
1934 г.	*Алехин–Боголюбов*	15,5 : 10,5

МАКС ЕВЕ 1935–1937 г.

1935 г.	*Еве–Алехин*	15,5 : 14,5

АЛЕКСАНДЪР АЛЕХИН 1937–1946 г.

1937 г.	*Алехин–Еве*	15,5 : 9,5

МИХАИЛ БОТВИНИК 1948–1957 г.
1948 г. мач турнир Ботвиник 14 т. (+ 10 – 2 = 8), Смислов 11 т, Керес и Решевски по 10,5 т., Еве 4 т.

1951 г.	*Ботвиник–Бронщайн*	12 : 12
1954 г.	*Ботвиник–Смислов*	12 : 12

ВАСИЛИЙ СМИСЛОВ 1957–1958 г.

1957 г.	*Смислов – Ботвиник*	12,5 : 9,5

МИХАИЛ БОТВИНИК 1958–1960 г.

1958 г.	*Ботвиник–Смислов*	12,5 : 10,5

МИХАИЛ ТАЛ 1960–1961 г.

1960 г.	*Тал–Ботвиник*	12,5 : 8,5

МИХАИЛ БОТВИНИК 1961–1963 г.

1961 г.	*Ботвиник–Тал*	13 : 8

ТИГРАН ПЕТРОСЯН 1963–1969 г.

1963 г.	*Петросян–Ботвиник*	12,5 : 9,5
1966 г.	*Петросян–Спаски*	12,5 - 11,5

БОРИС СПАСКИ 1969– ? г.

1969 г.	*Спаски–Петросян*	12,5: 10,5

Интересно е да се отбележи, че мачът е бил винаги предпочитана форма за определяне на световния шампион, състезание, в което са изключени каквито и да е случайности и съмнения.

Само един световен шампион е изгубил титлата си, без да я защищава – Ал. Алехин – поради внезапната му смърт през 1946 г., когато е вече уговорен неговият мач с Ботвиник. Две години (1946–1948 г.) светът е без шампион и по решение на ФИДЕ се състоя единственият мач–турнир между петимата най-силни гросмайстори (определеният шести участник Файн се отказва), който завършва с триумф на Ботвиник и съветската шахматна школа.

Д-р Николай МИНЕВ
международен майстор

Несъмнено най-блестящият комбинационен гений на всички времена, Александър Алехин единствен досега умря като световен шампион.

ПАНОРАМА

Завърши тазгодишният колоездачен сезон. Последните три големи шосейни състезания – за голямата награда на Лугано, за голямата награда на нациите в Париж и за трофея Бараки в Италия – бяха спечелени по най-убедителен начин от испанеца Луис Оканя. Веднага обаче трябва да отбележим, че в тях не участвува „белгийското чудовище" Еди Меркс – колоездачът, който вече няколко години само по изключение не е пръв, независимо от ранга на състезанието. Постоянството в победите на Меркс значително понижи интереса към големите стартове на професионалните колоездачи. Сега всички виждат в Оканя нещо като спасител на този спорт. Наистина, испанецът е един от малкото състезатели, които биха могли да „обуздаят" Меркс. Затова и любителите на колоезденето, и ония, които печелят пари от него, се надяват, че следващият сезон ще бъде „дуел на живот и смърт между Оканя и Меркс".

*

Програмата на европейското първенство по лека атлетика през 1974 г. в Рим ще включва и бягане на 3000 метра за жени. Световна рекордьорка в тая дисциплина е англичанката Джойс Смит – 9.23,4 мин., а мъжкият световен рекорд на кенийца Кейно е 7.39,6-мин. Освен това от 1973 г. в турнир за Купата на Европа ще участвуват и многобойците. Всеки отбор може да представи по 4 десетобойци и 4 петобойки, като ще бъдат класирани по 3 от тях. Разширява се и програмата на европейското първенство за юноши (1973 г. в Дуисбург) с дисциплината 5000 метра. По всяка вероятност ще бъдат подновени и междуконтиненталните срещи Европа – Америка, последната от които бе през 1969 г. в Щутгарт. Американският лекоатлетически съюз е преодолял срещаните финансови затруднения и е дал съгласието си на Европейската федерация по лека атлетика за устройване на нова среща през 1973 г.

*

Изправени пред угрозата да не могат да изпратят пълни женски и мъжки отбори по гимнастика на олимпиадата в Мюнхен, англичаните вземат бързи мерки за укрепване на този спорт в страната си. Децата в най-ранна възраст (още на 7–8 години) ще бъдат привличани към гимнастически занимания посредством новосъздадената специална значка, която ще бъде връчвана след покриването на определени норми. Специалистите са на мнение, че тая мярка ще увеличи интереса към гимнастиката сред учениците и подборът на състезатели за елитните отбори и националния състав ще става върху по-широка основа. Положителни резултати обаче могат да се очакват чак за олимпийските игри през 1980 г.

*

Световната рекордьорка на 400 метра Мерилин Ньофвил (51,0), която вече се състезава по лекоатлетическите писти от името на своята родина Ямайка, понастоящем продължава образованието си в Калифорния и тренира под ръководството на известния американски треньор В.Рийд. Твърде често Ньофвил се занимава в компания със световната рекордьорка на 100 и 200 метра Чи Ченг (11,0 и 22,4), която е съпруга на Рийд и отново е в подготовка след почти едногодишно отсъствие от пистите поради сериозна травма.

*

Етиопските лекоатлети са известни с успехите си в бягания на дълги разстояния. Обикновено това се обяснява с благотворното влияние на голямата надморска височина, при която тренират. Самите етиопци обаче са на мнение, че успехите им в дългите бягания до голяма степен се дължат на мляната „инджера" – храна, приготвяна от просо, която се консумира редовно за закуска.



Любански – централен нападател на „Гурник" и националния отбор.

ФУТБОЛЪТ В БЛИЗКИ И ДАЛЕЧНИ СТРАНИ

К. ГУРСКИ:

АКО ВСИЧКИ СА ЗДРАВИ И ВЪВ ФОРМА...

ВАРШАВА, специално за „СТАРТ"

„Мачът на годината" за полския футбол бе квалификационният двубой за европейско първенство с ГФР във Варшава. През една от неговите 90 минути поляците повярваха, че всичко може да свърши добре: лявото крило Гадоха хитро използува грешка на противников защитник и прехвърли излизащия напред вратар Майер. За жалост радостта трая твърде кратко. Преди да се изнижат следващите 60 секунди, западногерманският отбор изравни, за да спечели в крайна сметка с 3:1.

Интересното бе, че след тая първа (и единствена) загуба през този сезон отборът получи добра оценка за играта си. Дори по-добра, отколкото след постигнатите дотогава успешни резултати в европейското първенство и олимпийските квалификации. И наистина „бяло-червената" единадесеторка не игра лошо. Погрешно е обаче да се мисли, че всички линии и звена се представиха на най-високо равнище. Напротив. Наред с хубавите отзиви отправени бяха упреци по адрес на отбраната, която твърде лесно отстъпваше пред нападателите на ГФР. „Стоперът" Йежи Горгон не изпълни задачата, която му бе поставена преди мача– не покриваше ефикасно знаменитият Герд Мюлер и той отбеляза два гола. Треньорът Казимеж Гурски отново трябваше да търси кандидати за отбора.

Да, още не са се сбъднали надеждите на приятелите на футбола в Полша, че ще бъде изграден силен национален отбор. Когато поради заболяване или контузии отсъствуваха основни единици като вратаря Гомола и халфовете Дейна и Блаут, не се намериха равностойни заместници. За да се укрепи центърът на отбраната, отново бяха потърсени услугите на дългогодишния национален състезател Станислав Ошлизло от „Гурник", макар че вече окончателно се бяха отказали от него. Както виждате, кадровите затруднения около националния отбор са големи, а няма нищо по-лошо за футболния отбор от липсата на стабилизиран състав, защото това пречи на обигравването.

Тъкмо такива бяха грижите и на треньора Гурски, когато отидох да го интервюирам специално за българския седмичник „Старт".

– При сегашното развитие на нещата задача номер 1 за нас е олимпиадата – започна Гурски. – Мисля, че борбата за участие във финалния турнир ще се води между Полша и България. Още отсега трябва да подсиля отбора, да помисля за по-солидната му подготовка преди срещите с българите напролет. Проблем за мене е вторият централен защитник – кой ще е партньорът на Горгон в средата на отбраната? Дали Виробек от „Рух" или Остафински от „Стал"? Може би ще гласувам по-голямо доверие на Остафински... Вълнува ме и въпросът за вратарския пост. Навярно ще потърся промени и в нападателната линия – покрай Любански и Гадоха може би ще намери място и Гжегож Лато от „Стал" (Мелец)...

– Разчитате ли на олимпийски визи?

– Искаме да стигнем до Мюнхен, но знаем, че не е лесно: на пътя ни са представителите на България. Познавам българския отбор. Той винаги е бил труден противник за нас. Да не забравяме, че не ние, а българите играха на световното първенство в Мексико. Имам представа за голямата популярност на футбола в България и за класата на противника. Затова мога да се надявам на успех само ако имам възможност да съставя идеално отбора и ако в дните на мачовете всички наши най-добри футболисти са в отлично физическо и психическо състояние.

Стефан ГЖЕГОРЧИК

Снимки: Еугениуш ВАРМИНСКИ

Треньорът Казимеж Гурски и полузащитникът Дейна по време на занимания.



С НЯКОЛКО ДУМИ

Съгласно едно ново решение на Английската футболна федерация, 8 минути преди започването на всеки мач отборите ще бъдат посещавани в съблекалните от помощниците на главния съдия, които трябва да проверят бутоните на обувките им. Страничните съдии са длъжни да останат с отборите до излизането им на терена. Този пункт от решението предизвика буря от негодувание сред треньорите, тъй като последните минути преди мача обикновено се използуват за укрепване духа на състезателите. Англичаните се чувствуват направо засегнати: „Нима някой допуска, че междувременно можем да подменим сложените бутони?"

*

Деветнадесетгодишната уругвайка Клаудина Видал е първата жена в света, регистрирана в състава на мъжки футболен отбор. Тя смята да играе като нападателка в малко известния уругвайски клуб „Америка" от градчето Паисанд. Отначало ръководството на местната районна футболна лига се объркало и поискало консултация с футболната федерация на страната. Върховният футболен орган в Уругвай отговорил, че в устава му няма пункт, който да определя, че отборът трябва да се състои само от мъже... Но решението на клубното ръководство да включи красавицата Клаудина в състава било посрещнато „на нож" от... съдиите. Повечето от тях заявили, че ще бойкотират мачовете с участие на „смесени" отбори.

*

Своя ентусиазъм на играчите от националния отбор, може да внуши на всекиго от тях волята за победа, която те почти бяха загубили" – заяви секретарят на Унгарската футболна федерация Янош Бъоржей, след като унгарците вече са несъмнени финалисти в турнира за европейско първенство. И продължава: „Иловски поставя високи изисквания при тренировките и държи твърдо за изпълнение на набелязаната програма."

*

За „шега на месеца" английските спортни журналисти сочат куриозната грешка с гостуването на „Уулвърхямптън" за мача му от турнира за Купата на УЕФА с португалския отбор „Академика" (Коимбра). Служител от английската въздухоплавателна компания „BEA" съобщил на клубния администратор, че Коимбра е град в Испания и затова всички заминаващи трябва веднага да бъдат ваксинирани срещу холера, тъй като в тая страна били открити няколко случая на заболяване от тая болест. Никой не протестирал, играчите и ръководителите веднага били ваксинирани и отлетели за Коимбра. След кацането обаче администраторът и част от останалите членове на групата с изненада констатирали, че се намират не в Испания, а в Португалия...

*

Едва ли има друга страна в света, която след Втората световна война да е „изнесла" повече футболисти в чужбина, отколкото малката Дания. Последният от тях е „БК Копенхаген" и датския национален отбор Йегил Нилсен е 138-ят играч, който напуска своята страна, за да стане професионалист в чуждестранен клуб (в случая става дума за швейцарския „Винтертур"). Нилсен се раздели с датската публика по време на неотдавнашната квалификационна среща от олимпийския турнир Дания – Румъния 2:1, в която отбеляза двата гола за свой отбор...

*

Тридесет и двата мача от 1/16-финалния кръг на турнира за купата на европейските шампиони са наблюдавани общо от 876 000 зрители – средно по 27 000 на мач. Интересът към 1/8-финалите е значително по-голям—средното посещение отскача до 39 000 зрители. В турнира на носителите на купи средното посещение в първия кръг е 20 000, а във втория –22 000 зрители. Що се отнася до приходите на отделните клубове, разликата е от небето до земята. Например миланският „Интер" спечели от продажбата на билети и от телевизионното предаване на мача си с „Борусия" (Мьонхенгладбах) близо 300 хил.долара, докато североирландският шампион „Линфийд", отстранен още в първия кръг от белгийския „Стандарт", трябваше да констатира дефицит от около 1000 долара поради големите разноски за пътуването до Лиеж и малкия брой посетители на мача в Белфаст.

*

Още един футболен специалист – секретарят на Английската федерация Алан Хардейкър – се обявява официално за увеличаване размерите на футболната врата. „Ако не може да се намери друг начин за увеличаване на резултатността – казва той, – хората, които отговарят за футбола и неговото развитие, трябва да помислят сериозно за решаване на този въпрос, па макар и посредством „разширяване" на вратата, чиито

ИЗЦЕЛЕНИЕ В БАСЕЙНА

МОСКВА, специално за „СТАРТ“

Вече няколко години в басейна при Централния стадион „В. И. Ленин“ в Лужники, в московския басейн „Чайка“, в басейна „Москва“ и в някои други столични басейни работят групи по лечебно плуване. Срещнах се с един от инициаторите на тази форма за лечение И. С. Нейфелд, който завършва кандидатската си дисертация върху проблемите на водната лечебна физкултура.

– КОГА ЗА ПРЪВ ПЪТ ФИЗИЧЕСКИТЕ УПРАЖНЕНИЯ ВЪВ ВОДА СА БИЛИ ИЗПОЛЗУВАНИ ЗА ЛЕЧЕБНИ ЦЕЛИ?

– Още в дълбока древност лекарите са виждали рационалното зърно в заниманията с плуване, гимнастика и различни игри във водата. В древна Гърция например е имало специални басейни за народа, където хората не само са се състезавали в плуване, но и просто са се наслаждавали от къпането. Мнозина гръцки учени от древността са виждали във водата източник на вдъхновение. Те са прекарвали цели часове в басейните и по време на къпането са ги спохождали различни научни идеи. Затова просто са боготворели водата. Много бани с плавателни басейни е имало и в Рим. Истински шедьовър на изкуството са баните на император Валерий Аврелий Диоклетиан, изградени през IV век от нашата ера. Дори днес тия бани поразяват с великолепието и размерите си – нали и сега ние имаме 100-метрови басейни, при това облицовани с мрамор. Но работата не е само в огромните басейни и множеството къпални, а в комбинираното използуване на водата и движенията за лечебни цели. Умелото съчетаване на движенията във вода с лечебната гимнастика на суша е едно от изпитаните средства, пуснали дълбоки корени в народната медицина на много страни. А научната разработка на тия въпроси започва през втората половина на миналото столетие. През последните години интересът към моя проблем значително се повиши поради използуването на физическите упражнения във вода като лечебно-профилактично средство.

– МОЖЕ ЛИ ДА СЕ КАЖЕ, ЧЕ КЪПАНЕТО В БАСЕЙН И КЪПАНЕТО В ОБИКНОВЕНА ВАНА ИМАТ ЕДНАКВО ВЪЗДЕЙСТВИЕ?

– От гледище на физиологическото влияние върху организма къпането в басейн е преди всичко водна процедура, която оказва въздействие, характерно за водната среда. Ала има редица особености, които правят тия две процедури съвсем различни. Къпането в басейн винаги се придружава от мускулна дейност, което внася своеобразие в реакцията на нервната, кръвоносната система и преди всичко на кожата. За успокояване на нервната система положително влияние оказва последователното редуване на водна и въздушна среда, както и ултравиолетовото лъчение от изкуствени източници на светлина, което прониква до голяма дълбочина. Съществено значение има и различното хидростатично налягане. В басейните налягането върху гръдния кош достига 100 грама на квадратен сантиметър, а във ваните е много по-малко. Значи, къпането в басейн подобрява кръвообращението, създава по-благоприятни условия за сърдечната дейност. Архимед е установил, че във водата човек губи около девет десети от теглото си. А това позволява с активна лечебна физкултура в басейна да се занимават и болните, чиято мускулна сила е недостатъчна за активни движения във въздушна среда. Топлата вода дава възможност с гимнастика да се занимават и такива болни, за които на въздух това е невъзможно поради изпитвана силна болка или мускулни спазми.

– КАКВИ БОЛЕСТИ СЕ ЛЕКУВАТ ПО ТОЗИ НАЧИН?

– Преди всичко трябва да отбележа, че от спортните басейни водната лечебна физкултура вече се пренесе и в клиниките. Малки басейни се появиха в института „Склифасовски“, в Централния институт по травматология и ортопедия и на други места. Значи, методът си е спечелил признание. Водната лечебна физкултура намери широко приложение в травматологията, при нервни заболявания, болести на сърдечно-съдовата система, нарушена обмяна на веществата, както и при някои хронически заболявания на дихателните и храносмилателните органи. Методът се прилага особено широко при различни травми и изкривявания на гръбначния стълб. Лечебната гимнастика във вода помага при лекуване на фрактури, особено в съчетание с подводен масаж, при хронически заболявания на опорно-двигателните органи – деформиращи артрити, спондилози, дискогенни нарушения на функциите на гръбначния стълб. Добри резултати са получени при отстраняване на деформации в скелета и за подобряване на стойката.

– А КАКВА НАСОКА ИМАТ ВАШИТЕ ИЗСЛЕДВАНИЯ?

– През 1959 г. в плувния басейн при Централния стадион „В. И. Ленин“ с мое участие за пръв път бяха организирани групи за деца с изменения в стойката и със сколиози. Разработихме няколко методики, които бяха изпробвани в басейна. Между другото установихме, че най-подходящ плувен стил е брустът, при който движенията на плувеца са строго координирани с движението на гръдния кош. Мисля, че не е нужно да разказвам подробно за нашите занимания, тъй като това е тема за специализирано издание и едва ли ще заинтересува мнозина. Ще отбележа само, че работата в басейна водеше до успех, когато бе съчетана с тренировка в зала – там децата изпълняваха общоразвиващи, коригиращи и имитационни упражнения. По време на заниманията се спазваше рационален режим, при което се държеше сметка за индивидуалните особености на детето. изпълняваните в къщи коригиращи упражнения и назначавания при нужда масаж. Забележими подобрения настъпваха след 9-месечна системна работа. Искам да подчертая още веднъж, че не може да се разчита на успех, когато в къщи детето не изпълнява коригиращи упражнения и не спазва рационален режим. Водната лечебна гимнастика има голямо бъдеще, но не трябва да се забравя, че резултатите зависят от умелото ѝ съчетаване с лечебна физкултура в зала. Използуването на някои други плувни стилове – например кроул – може да доведе до влошаване на заболяването поради асиметричните натоварвания.

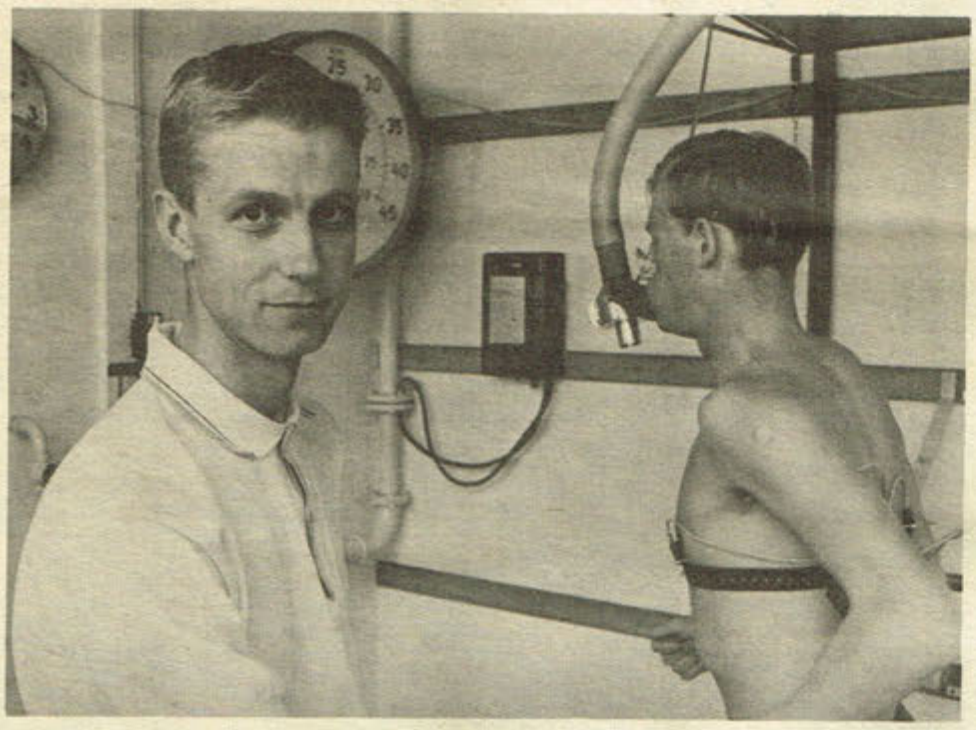
Аз съм за умелото съчетаване на лечебните средства. Никое заболяване не може да се излекува само с едно лекарство. Лечебното плуване дава плодове само когато се използува успоредно с други видове лечебна физкултура. Акцентът обаче трябва да е върху плуването. Преди всичко защото плуването е едно твърде емоционално и увлекателно занимание. Заболелите деца отиват съвсем неохотно в поликлиниката или в болницата, дори ако им е предписана лечебна физкултура. Наистина неприятно е да се чувствуваш болен! Друго нещо е да отидеш на тренировка в басейна заедно със здравите, силните и ловките. Неволно и твоето настроение се подобрява, с желание изпълняваш всичко, каквото ти възлага инструкторът-методист.

Впрочем често при нас попадат деца които дълго време са били освободени от часовете по физкултура. Занимавайки се с лечебно плуване, тия слаби деца не само подобряват стойката си, но и почти всички покриват нормата за първи юношески разред. След 9-месечния курс на лечение мнозина се прехвърлят в спортните секции. Ето един характерен пример.

Седемгодишната Таня Слугина дойде при мене със сколиоза втора степен. На 14 годишна възраст тя покри нормата за кандидат-майстор на спорта и сега резултатите ѝ продължават да се подобряват. Мога да посоча много такива примери. Но искам да ви уверя, че изобщо не се стремим нашите ученици да станат майстори на спорта. Най-важното за нас е да бъдат здрави и силни. Сега в нашите групи се занимават над 500 души и вярваме, че ще помогнем на всички.

Григорий ЕФИМОВ

СИЛА ОТ ... ХЛАДИЛНИКА



Д-р Бьорн Екблом в своята лаборатория.

Неотдавна в нашата рубрика „Панорама“ поместихме кратко съобщение за едно ново откритие на шведския учен Бьорн Екблом, специалист по физиология в стокхолмския Институт по физкултура и спорт. Изследвайки проявите на умората в човешкия организъм, бившият елитен шведски бегач на дълги разстояния Екблом изхождал от предпоставката, че източникът на умора не бива да се търси нито в мускулите, нито в психическото състояние на спортиста, а е в пряка зависимост от състоянието на кръвта – по-точно от способността ѝ да абсорбира кислород.

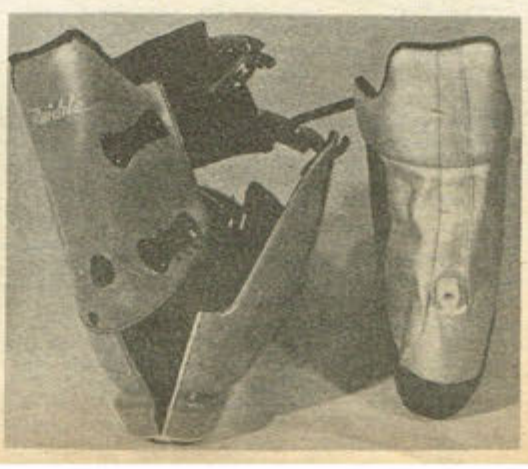
Посредством специална тренировъчна програма д-р Екблом довежда спортистите, с които експериментира, в отлична спортна форма. Когато атлетите достигнат кулминацията на възможните за тях резултати, Екблом изтегля около една пета част от кръвта им и я консервира в хладилник. Спортистите продължават да тренират и възстановяват изтеглената кръв. Впоследствие при настъпване на умора или понижаване на спортната форма у същите атлети Екблом изтегля от тях съответното количество „уморена“ кръв и на нейно място впръсква предварително изтеглената и консервирана „високопотенциална“ кръв. По такъв начин спортистите повишават отново функционалните си възможности, отново стават годни да покажат рекордните си резултати. Според Екблом с помощта на неговия метод е възможно спортистите да бъдат довеждани в отлична форма по всяко време – в определен ден и дори час, като „скокът“ в постиженията им е от степента на 20–25 процента, но продължава само 2–3 дни.

Чуйте сега как самият д-р Екблом коментира своето откритие:

„Според олимпийския правилник това е забранено, но използуването на метода не може да се докаже чрез сега съществуващите проби. . . Нищо чудно, ако същото средство е било използувано още по време на олимпийските игри в Мексико. Трябва да се очаква, че в бъдеще подобни манипулации ще се прилагат в по-голям мащаб. Предимството на моя своеобразен допинг пред обикновения – поглъщане на химически препарати – е в това, че той не е вреден за здравето. Такива са поне данните при настоящото равнище на изследванията. Лошото е другаде – че става дума за съмнително средство, което изопачава истинското съотношение на силите. Научният прогрес почти неизбежно поражда неприятни явления, които го съпътствуват. Трябва ли обаче поради това да се премълчават научните факти? Аз съм изследовател. За значението на моето откритие и приложението му в спортната практика трябва да се грижат други. Въпреки това смятам, че спортистите трябва да се стремят към повишена дееспособност по естествен път, вместо да прибягват до манипулации от подобен характер. При това положение има вероятност проблемът за допинга да се реши частично сам по себе си. Остава етичната страна на въпроса – спортсменството, същината на благородното спортно съревнование.“

СКИОРСКИ ОБУВКИ ПО МЯРКА





Мечтата на всеки скиор е да притежава удобни, топли и превъзходно свързващи крака със ската обувки. Производителите на спортни артикули хвърлят много усилия в тази насока. Все по-импозантни на глед, но за съжаление и по-скъпи, стават скиорските обувки. Преди 3–4 години на пазара бяха лансирани и изготвени изцяло от пластмаса, устойчиви на деформация и особено красиви благодарение на възможните цветосъчетания скиорски обувки. Те се оказаха идеални за елитните скиори, превъзходни за спускане, но неподходящи за обикновения потребител. Въпреки меките подложки те са много твърди и често по-тежки от коженките. Поради пълната си непроницаемост само след около 2 часа краката на обикновения скиор потъват в пот, а впоследствие мръзнат.

Изход от това положение е намерен. Прилагайки един малък трик: запенване на вътрешната част – скиорската обувка става мека и удобна като домашен пантоф.

Как става запенването? Процедурата се извършва в магазина. Обут в специални чорапи, пъхнал крак в мечтаната обувка, купувачът стъпва в нещо, напомнящо ски и ски-биндунги. Продавачът прикрепва към вентила на вътрешната обувка маркуча, подаващ течното запенващо се вещество под налягане, и след 15 минути пенопластът се втвърдява и обувката е готова по мярка. Трябва да се спазва обаче едно важно условие. След сигнала „Не мърдай“ краката трябва да се държат напълно неподвижно. Тези обувки прилягат идеално, независимо от евентуалните деформации на крака или дебелината на чорапа. Порьозната вътрешна обувка предпазва от студ и изпотяване, а след време може и да бъде подменена с нова.

ЕВРОПЕЙСКИТЕ КЛУБНИ БАСКЕТБОЛНИ ТУРНИРИ СТАРТИРАМЕ ОТ ОСМИНАФИНАЛИТЕ

Дойде ред и на европейските клубни баскетболни турнири, дойде ред и на нашето участие в тях. Защото докато по-голяма част от отборите започнаха борбата преди месец, то по волята на жребия или по други причини българските представители ще потеглят от осминафиналите. А един от тях /пловдивският „Марица“/ – и още по-късно. Но така или иначе, големият старт е на 2 декември...

„Академик “/СФ/ ще гостува в четвъртък на „Левис фламингос “ в Амстердам за първата 1/8-финална среща от турнира за купата на европейските шампиони. Съдии на този мач ще бъдат Хилке/Фр/ и Яржебински/Пол/а комисар наФИБА – Бальоз/Бел/. И холандският шампион достигна до този етап на турнира без игра, така че възможността за оценка на моментното му състояние е минимална. Все пак добре е да се има предвид, че в състава му участвуват 8 национални състезатели, както и двама американци – Тирон Мериепс и Уйлям Море. Всъщност американците в „Левис фламингос “ са четирима, като прибавим и натурализираните в Холандия бивши граждани на САЩ Валтер Омбре и Хари Кип. Ето и пълния състав на „фламингосите “: 4 – Ван Ставерен,5 – Омбре,6 – Франке,7 – Море,8 – Смеетс,9 – Мериепс,10 – Фролик,11 – Акербоом,12 – Кип,13 – Калес,14 – Шапер,15 – Шройр. „Академик “ ще домакинствува на реванша на 11 декември в софийската зала „Сливница “; където ще съдийствуват Лалос /Гър/ и Хикмет /Тур/, с комисар Доскучил /Чех/.

Докато АЕК/Атина/ преодоляваше на 1/16-финалите в турнира за купата на носителите на национални купи „Бешикташ “/Тур/ с 67:66 в Истанбул и 72:45 в Атина, съперникът на „Левски- Спартак“,„Гета спортив “/Дамаск/ се отказа без бой от турнира и така на 2 декември в София ще видим един срещу друг „Левски-Спартак “ и АЕК. Съдии са Касатиков/СССР/ и Винце /Унг/, комисар на ФИБА – Минич /Юг/.Гръцките баскетболисти са наши стари и добри познайници, оптимистични са и сведенията, които ни изпрати редакторът в атинския спортен вестник „Атлетики ехо “ Т. Голфинопулос за последните им прояви. Треньорът Паскалидис разчита на Тронзос /30 г., 216 см, 114 мача в нац.тим/, Христофору /25, 190, 25, играещ помтреньор/, Зупас/27, 178, 51/, Контос/25, 185,-/, Нидротис/24, 194, -/, Василиадис /28, 196, 15/, Ларензакис/27, 187, 50/,Тоскуноглу/23, 175, -/, Вафопулос/21, 186, -/, Дианас/24, 184, -/, Несиадис/23, 191, -/, Вогданидис/21, 185, -/. В общи линии самочувствието на АЕК се гради върху височината на капитана Тронзос и върху... добрите спомени от този турнир, който отборът спечели в неговото второ издание през 1968 г. Реваншът е на 9. XII. в Атина, където ще реферират Зорн /ГФР/ и Пистинер /Израел/ под наблюдението на Прегеску /Рум/.

На „Локомотив “/СФ/ предстои експедиция до унгарския окръжен град Секешфехервар, където на 2.XII. ще играе с отбора на 13-хилядния завод за радиоапарати телевизори и изчислителна техника „Видеотон “ в 1/8-финална среща от първия турнир за купата на купите за жени. Съдии ще бъдат Брумен /Юг/ и Прохазка /Чех/. А след една седмица в София е реваншът, на който ще свирят Негулеску /Рум/ и Тимучин /Тур/.

И така – стартът е от осминафиналите. А финалът? Дано бъде по-близко до купите...

1. „ЛЕВИС ФЛАМИНГОС“СРЕЩУ „АКАДЕМИК“ (СФ) – с осем национали и с двама. . . американци

2. АЕК СРЕЩУ „ЛЕВСКИ-СПАРТАК“ – с гиганта Тронзос (№6) и със самочувствие на бивш носител на купата на купите

3. „ЛОКОМОТИВ“ (СФ) СРЕЩУ „ВИДЕОТОН“ – един нов отбор в един нов европейски турнир







ОСНОВАНИЯ ЗА ОПТИМИЗЪМ

Ако е вярно, че мачът е най-добрата тре ровка за следващия мач, то можем да счита че нашите представители в европейските ку ни баскетболни турнири ще посрещнат солид подготвени стартовите дати на между родните изпитания. Шампионатите на стра та за мъже и жени са в разгара си, а последна седмица бе особено напрегната – в нея се игра по два кръга и се почувствуваха особености на цикъла „четвъртък – неделя – четвъртък“, който се налага и от участието в борбата за европейските купи.

Шампионът „Академик “(СФ) с две поред победи (след две поредни загуби) поразведри с ха си, а занапред сигурно ще се почувствува умелата ръка на В. Темков, който от няко дни застана на треньорския пулт на студент ме. Така че от най-добрите ни баскетболис можем да очакваме възходяща форма в нужни моменти. „Левски-Спартак “ е лидер в шампи ната, при това –след победи над най-сериозн ме си конкуренти, и това изглежда добър ам мат за състоянието им. Но „синьо-белите “ т то че ли трудно се мобилизират, когато тря ва да играят „за разлика “, а срещу АЕК в С фия ще им трябва мъкмо тя. Защото мраморния олимпийски стадион в Атина АЕ не прощава никому и неведнъж е заличав чуждата преднина от 25, дори 30 точки. Въ ходящ път в шампионата изминаха баскетболистките на „Локомотив “/СФ/ един по същество нов отбор, който търси /и в че намира/ себе си.

Така че не липсват основания за оптимизъ Остава в решаващите срещи състезателите ги потвърдят както се полага!

Петър ХАДЖИЙСК

БЕЛЕЖКА НА ДЕЖУРНИЯ РЕДАКТОР

– Залата е препълнена, наредено ми е да не пускам никого! – ни посрещна портиерът на стадион „Народна армия “ още на външната врата. И трябваше да го убеждаваме с колегите, че тъкмо защото в залата няма място за зрители, е дваж по-нужно журналистите да присъствуват на едни от решителните срещи от баскетболния шампионат. Разбира се,това в никой случай не значи, че мачовете трябва да се играят едва ли не на закрити врати...

Но ако за публиката неудобствата са само неприятни, за отборите са направо неблагоприятни, а за майсторството им – дори фатални. Защото каква реализация на наученото може да има върху поддаващия под, подизкривените рингове и твърдите табла? И може ли по този начин да се гонят върховете (каквато е нашата амбиция)? Не е ли парадоксално, че след като повече от 15 г. зала „Сливница “ криво-ляво служеше на софийския баскетбол (и уж все временно),сега е прекъснат и достъпът до нея – за да се отиде на още по-неподходящо място?

Ясно е, че (след като отдавна се разбра, че зала „Универсиада “ трябва да задоволи много други нужди) в София не могат да се осигурят нормални условия за баскетболни срещи от висок /и най-висок/ ранг. А в същото време на много места в провинцията залите едва ли не пустеят. И може би там трябва да се потърси временен изход от сегашното положение – каквото да струва на федерацията и на дружествата. Защото в противен случай ще загуби (и губи!) българският баскетбол!

Впрочем същото важи и за волейбола...

НИКОЙ НЕ СЕ СЧИТАШЕ ОБРЕЧЕН

Отдавна не бяхме гледали толкова „вулканичен“ женски турнир по волейбол. Софийските отбори и „Перник“ изиграха първите срещи помежду си от новото републиканско първенство в такъв остър и драматичен стил, че сринаха още от старта всякакви прегради на недоверие между зрители и спортисти. Нито един отбор нито една вечер не излезе в зала „Сливница“ с чувството, че е „жертва“. За тригеймовите срещи, които доскоро върлуваха като грипна епидемия, тук входът беше забранен!

Но не само дългите волейболни вечери повдигнаха самочувствието. Развълнува ни и този разцвет и многообразие на волейболни таланти, които оформят новия лик на всички водещи отбори. Една стремителна млада генерация започва своето творческо съзряване. И този преломен момент не идва след някакви болезнени сътресения, а е резултат на естествен подбор, на разумно съчетание между млади и рутинирани състезателки. Перник – този бездънен извор на спортни таланти – сега ни показва порасналото майсторство на младата Цветана Божурина с нейната почти неотразима ударна мощ. В ЦСКА „Септ. знаме“ наред с Мария Минева играе едно самопожертвователно младо поколение. Но сякаш с най-ярки перспективи са младите локомотивки – един отбор от проседели доста по разервните скамейки състезателки, които се раждат за нов състезателен живот. Широкият игрови диапазон на Петкова, качествата на Панчовска, Серафимова, Кирилова, Благоева и други подсказват един силен в бъдеще отбор.

Славистките и сега импонираха с мощ и обиграност и бяха на прага на победата в мача срещу студентките. Но имаха нещастието да изпитат срещу себе си възраждащите се сили на младите майки от „Академик“ (петте състезателки, които отсъствуваха миналата година по майчинство, са отново в редовете на отбора) и особено на Рени Неделчева, която в своя познат стил на разумно рискована игра спечели много битки при мрежата. „Академик“ с голямата си разпределителка Павлина Стоименова, с Марашлиева (в залата се шегуваха, че е в подобра форма от съпруга си), с почти моментално „аклиматизиралата“ се в отбора Елена Коцева, с Валентина Стефанова, Дора Миланов с Божидарка Цветкова, чието себеотрицани импулсира съотборничките ѝ в решителнит минути при новата „традиционна“победа на „Левски-Спартак“, сякаш се очерта като фав рит. Но после неочаквано загуби от „Перник“ начело отново си остана монолитният, от лично споен и обигран отбор на републикански ни шампион, където самобитният талант н Мария Петкова и майсторството на остана лите отново бе на висота.

Климент ВЕЛИЧКО



Висок дух – ето прекия път към победата. Срещу „Левски-Спартак“ студентките (както

Нищо не се дава без кръв

РАЗКАЗ ОТ РАЙКО ПЕТРОВ

ИЛЮСТРАЦИЯ ИВ. КОЖУХАРОВ



„. . . те са народ, комуто преди битката с тебе не се е случвало да срещне противник, който да му устои. . . "
Енодий

Ханът на българите възвърна воините си за нова атака. Конската опашка се развя над главата на широкоплещестия богатур и отбеляза пътя на поредния набег на конницата. Остготите се огънаха, но техните войски бяха толкова много, че устремът на връхлетялата вълна от хора и коне наскоро загасна.

Когато остготите получиха превес в боя, неочаквано вождът им Теодорих спря преследването. На недоволните си военачалници той каза:

– Опитите ни да си върнем пленниците от българите не успяха. Такива силни и храбри войници не сме срещали никъде по пътя си от Панония до Константинопол. Хиляди трупове паднаха от конете, но пленени българи няма. Раненият разкъсват със зъби вените и си смучат кръвта, за да избягнат позора на пленничеството. Предлагам да водим преговори. Ако не сторим това веднага, българите ще погубят пленниците. При тях достойнството и силата се мерят с отсечените глави и кръвта на враговете. Преговорите да води Аталарих с двама придружвачи.

Ханът на българите беше събрал племенните вождове на съвет, когато един олгутаркан му съобщи за посланичеството на Теодорих. Той преправи замислената маска на лицето си и нареди да доведат веднага остготите.

Посланиците поздравиха с приветствени думи и поклон хана и боилите. Аталарих пристъпи напред и като поднесе на хана огромен щит, обкован изкусно със злато, заговори:

– Велики хане. Най-великият и най-силният владетел на земята Теодорих Амал те поздравява за голямата храброст и ти принася в дар своя златен щит. За готите, велики хане, този щит е символ на мъжество и победа. Който загуби щита си в боя, е обречен на позор. Надявам се, че разбираш високата цена на подаръка на Теодорих. Нашият вожд желае да сложи край на кръвопроливането и да сключим мир.

Ханът изслуша внимателно Аталарих, огледа го и му отговори с привидно спокойствие.

– Българският хан и неговите богатури не са свикнали да приемат условия, а да ги налагат, когато сами пожелаят това.

– Велики хане, ти си най-силният съюзник, който император Зенон е намерил досега. Нашата война е безсмислена. Константинопол няма да ти даде обещаните награди, а по тези разорани земи няма нищо да намерите. Те са отдавна изгорени и ограбени от нас. Излишно е да се бием само за доказателство на силата си. Ето защо Теодорих Амал ти предлага да напуснеш тези земи.

– Това ще направя, когато сам реша – каза твърдо ханът.

Аталарих замълча, поколеба се, но като прецени, че е по-силен, премина в настъпление.

– Вашите войници намаляха, велики хане. Утре конниците на Теодорих ще бъдат в твоя лагер. Защо ръсиждаш на смърт воините си?

– Кажи на твоя вожд, че българите не се плашат от смъртта – отвърна ханът. – Тангра ще подкрепи силите ни. Досега не ни е побеждавал никой народ. Не може да направи това и Теодорих. Ако е съдено утре готските коне да преминат през нашия лагер, тук ще има само трупове, а загиналите не могат да бъдат победени.

Готският дипломат беше водил преговори с много вождове, но мъдростта и твърдостта на българския хан го удивляваха. Той говореше за смъртта така спокойно, сякаш нямаше нищо по-естествено от това. Трябваше да се премине към втория пункт на преговорите. Аталарих артистично промени гласа си:

– Преди да се върна обратно, велики хане, аз искам да отправя към теб една горяща молба. Върнете ни пленниците живи и здрави. Ще ви се отплатим за това богато.

– Сурови са законите на Тангра, посланико. Българинът не може да бъде роб и не води със себе си роби. Но тъй като между пленниците има жени и деца, аз искам да чуя съвета на боилите.

Пръв се изказа Ичиргу. Той присви очи и заговори тихо:

– Ювиги хане, нека върнем жените и децата на готите, а войниците нека да останат. . .

– Не! – възрази енергично кавханът. – Ние не можем нищо да вземем и нищо няма да дадем без борба.

– Ювиги хане – започна с българското обръщение Аталарих, – нека решим нашия спор с борба. Определете най-силния мъж сред вас и ние ще направим същото. Утре на полето пред вашия стан нека двама богатури в борба решат на коя страна е правото.

Ханът, който обичаше състезанията по борба и на младини изпитваше често силите си, почти без да мисли, даде съгласието си.

– Щом ще бъде с борба, тогава може. . .

– Борба без кръв – учудено продума Охсун, но като видя, че другите бяха съгласни с предложението, замлъкна.

Ханът нареди да нагостят посланиците и се оттегли на почивка. Готите се нахвърлиха лакомо на конската пастърма и просеника. Аталарих също пиеше сиджу и кумис, но като добър посланик имаше мярка и броеше чашите си. Докато другите пиеха, той разглеждаше страшните схватки между някакви зверове, изобразени на златния съд. Красиви растения и цветя като лавров венец обграждаха борбата. Животните бяха направени като истински. Такива съдове Аталарих беше виждал само в ромейските градове. Затова той попита прислужващия войник:

– Откъде е плячкосано това?

– Откъде е златото, не зная, но майсторът му е нашенец. На мази тепсия и чашите е разказана една стара приказка.

Аталарих се изненада от отговора, но не издаде чувствата си. Не му се вярваше, че тези хора, които ромеите считаха за по-големи варвари от сънародниците му, могат да изписват така красиво златните съдове и седлата на конете си.

Войникът почувствува интереса на готския посланик и като приближи тепсията до запалената борина, заразказва напевно горската приказка. Аталарих тръгна след гласа му по снежночелите планини, където живеели далечните деди на българите, увлече се от борбите на лошите и добри духове и когато двубоят м... моните стана най-лют, той се сети ... своя дълг и побърза да се върне в стана с...

Пред аула на българите дойдоха само н... колко готски отряда. Гордо пред т... стоеше вождът им Теодорих Амал. Той ... ше прочут със силата си и сега иска... сам да извоюва свободата на пленниците... След култовите заклинания българи... определиха за борбата богатура Охсун.

Двамата ездачи застанаха един сре... друг. Конете се впуснаха в луд бяг, но ... последния момент Охсун се откло... встрани и борците се размиваха. Мал... след това българинът спря рязко коня, и... прави го на крака, сви назад и бързо за... тигна Теодорих. Борците протегнаха р... це и се хванаха за дрехите. Всеки се стр... меше да събори другия. Още след хващан... то Охсун почувствува преимуществото... на огромните тела на гота и кол... То... беше увлечен встрани и като разбра, че... би равновесие, стегна изкривените си о... езда крака. Тренираният за такива съст... зания кон се приближи до съперника и О... сун избягна поражението. Железните р... це на Теодорих обаче не разпускаха захв... та. Българинът рязко сви дребния си ко... встрани, но Теодорих не се пусна от не... и двамата мъже едновременно паднаха н... земята. Борците се изправиха пъргаво н... крака. При падането Охсун беше счупи... дясната си ръка над китката. Той чу... ствуваше железния обхват на Теодори... но беше безсилен да го разкъса. Светкави... на подсечка на Теодорих повали Охсун н... земята.

Победеният борец тръгна към шатр... та си. Той не чувствуваше болката н... пречупената ръка. Всички му правеха... път, сякаш самият хан минаваше. Но ког... то минаваше ханът, жените и войниц... те пееха песни и викаха „ювиги ", а сег... мълчаливи даваха път на мъката и поз... ра.

Ханът разпореди да се вдигне станът... предадат пленниците на готите. Бълг... рите бързаха да се махнат от мястото... на което Тангра беше вдигнал ръка о... мях.

Измъчен и унижен, победеният боре... стигна до своите. Некърменото дете пла... чеше в люлката. „Дано то измие някога... позора на рода ни " – помисли Охсун. С... трепереща ръка той дръпна завивката ... разсече с нож бузата на детето си. Такъ... бил старият и вече изоставен обичай... Заедно с млякото на майка си бъдещият... богатур трябвало да види кръв, за да не с... страхува в битките.

Войниците разтуриха шатрата и при... готвиха всичко за път. Безброй коли за... скрибуцаха по прашното поле. Единстве... но Охсун стоеше на мястото си и гледаш... незасъхналата детска кръв по земята. Той стисна здраво черена на окървавени... кавказки кинжал и с един удар проболе гъ... дите си.

– Нищо не се дава без кръв – прошепн... едва чуто Охсун, полутна напред и заб... устни в кървавите петна на земята.

Конниците и колите на българите с... отдалечаваха. Беловласите колари подви... ваха от време на време на добитъка и за... мислени гледаха пред себе си. Само една ж... на гледаше назад към реката и бършеше ... ледената си кърпичка му своите сълзи... му алените капчици кръв от бузата на б... дещия богатур.

---

4. По наше време такива борби провеж... дат киркизите (оодариш) и казахит... (аудароспак).



1. Вратар на виенски футболен клубен отбор (преди войната) клекналият с каскет е Караян

2. На самолета

3. На спортния „Ферари ".

ХЕРБЕРТ ФОН КАРАЯН

ЧОВЕКЪТ НА ГОЛЕМИТЕ СКОРОСТИ

Караян е име с могъща сила в нашата съвременност. Този властелин на диригентската палка завладя през последните двадесет години най-големите европейски и световни подиуми. Един критик твърде правдиво го нарече „генерален музикален директор на Европа". А всъщност тази характеристика означава: шеф на Западноберлинската филхармония, на Лондонския оркестър филхармония, на новия Парижки симфоничен оркестър, на Виенската филхармония, на Миланската скала, на Виенската опера и... Списъкът е дълъг, сравнението с когото и да било неправдоподобно. Размерите на неговата дейност наистина са колосални – концерти, оперни спектакли, записи на грамофонни плочи, зимни и летни музикални фестивали, записи на грамофонни плочи, филми, конкурси, непрекъснати гастроли.

Размерите на неговата дейност са плод на непрестанните му идеи, резултат на изключителната му енергия. Откъде произтичат силите на този 63-годишен австриец? Откъде идат своеобразната хармония и стил на неговата личност, която покорява всеки, който го е чул и видял като диригент и човек?

От привързаността му към спорта, с който той не се разделя още от първата си младост досега. И в делничния живот Караян прави необикновено впечатление. Неговият реактивен темперамент извира, кипи от походката му, от начина на говоренето му, от жестовете му, от ведрия му поглед. Въпреки напредналите си години именитият диригент създава впечатление, че всеки миг може да полети на ски, че ще подгони в състезателна скорост своя „Ферари", със собствения си самолет ще поеме с космическа скорост маршрутите на своята напрегната програма. Някои твърдят, че в последно време Караян се увлича и от йогизма. Но какъвто и да е спортът, който ще запълни малкото му свободно време, той непременно е подчинен на древния принцип – „В здраво тяло – здрав дух!"

Недялка АЛМАЛЕХ

Старт

ЗАБАВНИ МИНУТИ



Без думи



Без думи

Жорж ТУДЖАРОВ



Без думи



– Далтонист съм, другарю съдия...

СПОРТЪТ ПРЕДИ ГОДИНИ

ОЛИМПИЙСКИЯТ ОГЪН ПРЕЗ БЪЛГАРИЯ

През 1972 г. за втори път през България ще премине олимпийският огън на път за олимпиадата в Мюнхен. Първия път българските спортисти го пренесоха през 1936 г. по следния маршрут: Кулата, Горна Джумая (Благоевград), Дупница (Ст. Димитров), Радомир, Перник, София, Сливница, Драгоман и при Калотино го предадоха на югославските спортисти. За онова време това беше най-дългата атлетическа щафета. В нея участвуваха 300 атлети, всеки от които пробяга по 1000 м.

ТРЕНИРАХМЕ НОЩЕМ

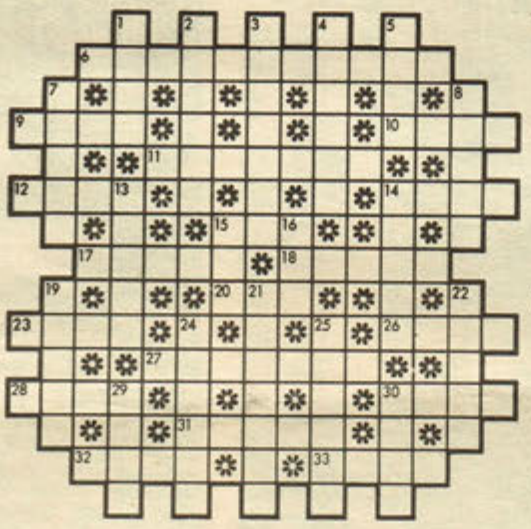
По инициатива на шепа ентусиазирани лекоатлети от столицата през 1928 г. се постави началото на едно интересно щафетно бягане по улиците на София. В първото състезание участвуваха само 4 отбора, но след всяка измината година популярността му растеше, което се потвърждава от факта, че през 1931 г. на старт застанаха 81 атлети от 23 отбора. В тези безперспективни години за българския спорт, без подкрепа от никъде всеки атлет се грижеше сам за своята подготовка, екипировка и участие. Тренирахме късно през нощта след работа, обикновено от 22 до 24 часа, когато няма движение. Сами си осигурявахме и охраната по маршрута.

ТУРИСТИ – СТРОИТЕЛИ

Слабият интерес на властта преди 9. IX. 1944 г. да създаде условия за спорт и туризъм на Витоша накара стотици туристи сами да се погрижат за това. Плод на техния ентусиазъм беше строителството на „Кумата". Всяка неделя планинарите правеха по два курса по една козя пътека от Княжево до хижата, натоварени с греди, дъски и всевъзможни строителни материали.

Теньо ГЕОРГИЕВ

КРЪСТОСЛОВИЦА



ВОДОРАВНО: 6. Най-големият стадион в България. 9. Гимнастически уред (в училище). 10. Игрище за тенис. 11. Атлетическа дисциплина. 12. Спортен уред. 14. Централен защитник в националния футболен отбор на ГФР. 15. Термин в тениса. 17. Нападение. 18. Състезател. 20. Вид каменарски взрив. 23. Международна организация по борба. 26. Състезател от футболния отбор на Мароко, взел участие в Мексико. 27. Известен съветски спринтьор. 28. Част от състезателния маршрут. 30. Спортна лодка. 31. Собственото име на известен наш скиор. 32. Град в Съветския съюз, курортен център в Кримския полуостров. 33. Марка моторни коли.

ОТВЕСНО: 1. Известен бразилски футболист от близкото минало. 2. Много популярен бразилски футболист – вратар, от близкото минало. 3. Любим спорт на много младежи. 4. Състезател от футболния отбор на „Черно море". 5. Лекоатлетическа дисциплина. 7. Унгарски футболист, голмайстор на петото световно първенство. 8. Пост във футболната игра. 13. Град във Финландия, където се състоя футболната среща СССР – България на XV олимпиада. 14. Фехтовално оръжие. 15. Водно превозно средство. 16. Спортна група. 19. Място за провеждане на лекоатлетически състезания. 21. Футболен термин. 22. Иранск борец, бивш олимпийски шампион в полутежка категория. 24. Туристическа необходимост. 25. Наш борец, завоювал златен медал на световното първенство в София. 29. Най-популярният футболист в света. 30. Известен наш футболист от близкото минало.

Съставил: Петко ПЕТКОВ

ОТГОВОРИ НА КРЪСТОСЛОВИЦАТА ОТ БРОЙ 25

СЕКТОР „А". I. ВОДОРАВНО: 1. Данаилова (Кипра). 8. Ад. 9. Лий. 10. Ин. 11. „Нора". 13. Стик. 15. Енотн. 17. Камиларов.
II. ОТВЕСНО: 1. Данек. 2. АДО. 3. Алани. 14. И. И. (Иван Илиев). 5. Листа. 6. ВИИ. 7. Анков. 12. Рем. 14. Тир. 16. Ол.
СЕКТОР „Б". I. НАДЯСНО: 3. Пас. 7. Инат. 10. Тар. 11. Боби (Мур). 12. Вон. II. НАЛЯВО: 3. Пап. 7. Иран. 9. Сой. 11. Бокс. III. ОТВЕСНО: 1. ПАОК. 2. Арсов. 3. Пи. 4. Антон (Антонов-Тонич). 5. „Сааб". 6. „Ниса". 8. Трик. 11. Б. О. (Борис Онищенко).
СЕКТОР „В". I. ВОДОРАВНО: 1. Маратонци. 8. Имами. 9. Реми. 11. Елит. 13. И. С. (Иван Стефанов). 14. Дав (Хамаршелд). 16. С. Е. (Сергей Есенин). 17. Нови Пазар. II. ОТВЕСНО: 1. Марин. 2. Рим. 3. Амиди. 4. Т. А. (Тодор Артарски). 5. „Омега". 6. Нил. 7. „Интер". 10. „Есо". 12. Иса. 15. А. П. (Ангел Пепеляшков).
СЕКТОР „Г". I. НАДЯСНО: 3. Тал7Крос. 10. МТК. 11. Кицу. 12. Ван. II. НАЛЯВО: 3. ТТТ. 7. Кори. 9. „Ман". 11. Копи (Фаусто). III. ОТВЕСНО: 1. Трап. 2. Томов (Александър). 3. Т. К. (Тодор Колев). 4. Армин (Хари). 5. Лотц. 6. „Инис". 8. Скул. 11. К. А. (Константин Адрианов).
В ЦЕНТЪРА: Масов спорт – здрав народ!

7 ДНИ СПОРТ

АТЛЕТИКА: Републикански крос на 5 за наградите на Ямбол.
Общостудентски крос на 6 на алея „Яворов" в Парка на свободата в София.

БАСКЕТБОЛ. За купата на европейските шампиони на 2 Академик (Сф) и СК Левис Фламингос – Амстердам; за купата на носителите на купите на 2 – *мъже* – Левски-Спартак и АЕК Гърция и *жени* – Локомотив (Сф) – СК Видеотон – Будапеща.
Републиканско първенство: *мъже* – на 5 в София – ЦСКА-Локомотив, Левски-Спартак и ВМЕИ, Славия-Черноморец и в провинцията – Черно море-ВИФ, Лъсков-Академик (Сф); *жени* – на 5 в София Академик (Сф) – Академик (Пд), Спартак-Черноморец, Славия-Локомотив, Левски-Спартак – ЦСКА и в провинцията – ЖСК-Спартак-ВИФ и Марица-Перник.

ВОЛЕЙБОЛ. За републиканско първенство: *мъже* – на 3 Академик – Левски-Спартак, Славия – ЦСКА, на 4 Академик – Славия, Левски-Спартак – ЦСКА и на 5 Академик – ЦСКА, Левски-Спартак – Славия, Септ. слава – Локомотив, Перник – Арда; *жени* – на 3 Локомотив – Арда, Славия – Ботев, ЦСКА – Марица, Перник – Академик (Пд), на 4 Славия – Арда, Локомотив – Академик (Пд), ЦСКА – Ботев и Перник – Марица, на 5 ЦСКА – Арда, Локомотив – Марица, Славия – Академик (Пд) и Перник – Ботев и на 6 Славия – Марица, Локомотив – Ботев, ЦСКА – Академик (Пд) и Перник – Арда.

БОКС. Днес България – Италия „А" от бори в зала „Фестивална"

ФЕХТОВКА. Турнир „Освобождение" на 4 и 5 в Плевен.

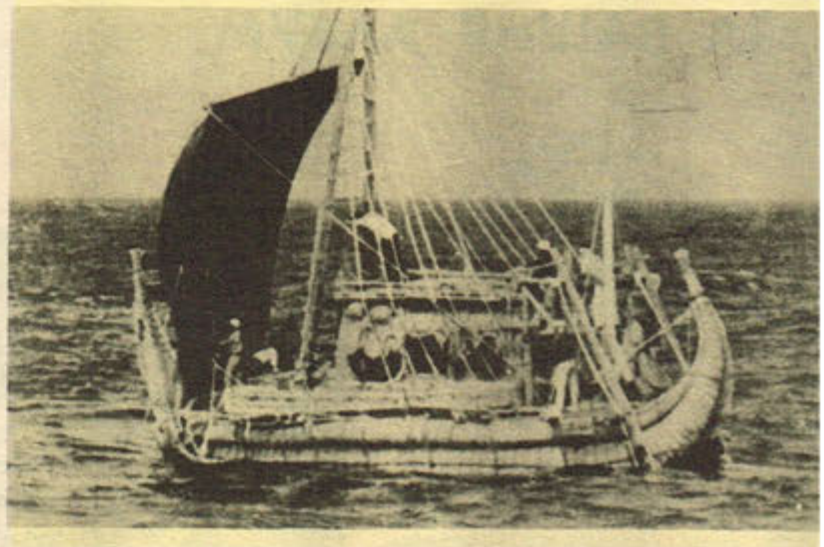
ФУТБОЛ: СЕВЕРНА „Б" РФГ. Кърпачев – Доростол (7 1 10 21–34), Лудогорец – Добруджа (1 0 5 4–16), Металург – Светкавица (не са играли), Кънчев – Левски (1 1 0 4–3), Академик – Локомотив Мз (6 1 3 17–12), Раковски – Бдин (7 1 3 5–12), Локомотив ГО – Локомотив Рс (4 2 4 12–12), Чавдар – Дунав (2 0 2 6–4), Септ. слава – Волов (12 0 7 33–29).

ЮЖНА „Б" РФГ Сливен – Балкан (3 0 1 13–7), Торпедо – Горубсо (не са играли), Яворов – Арда (не са играли), Марица Пз – Локомотив Бс (4 2 2 11–8), Родопа – Сливен, герои (1 1 0 5–3), Велбъжд – Канев (10 3 11 32–27), Димитровград – Граничар (2 0 0 4–4), Миньор – Перник (не са играли), Марица Пд – Пирин (3 1 3 12–13).

ОТГОВОРИ НА «СПОРТНА МОЗАЙКА» БРОЙ ОТ 24

1. Гигова. 2. Титова. 3. Шикова. 4. Чижова. 5. Робева. 6. Колона. 7. Фактет. 8. Щафета. 9. Регата. 10. Непела. 11. Сикора. 12. Хилари.

ОКЕАНЪТ ОБИЧА СИЛНИТЕ



Има едно забележително пътешествие, за което знаете всички, за което се писа много и за което сигурно още дълго време ще се говори. Това е дългото плуване на папирусовата лодка „Ра II" – 57 дни и нощи през Атлантическия океан. Екипажът остави зад себе си 3225 мили и изпълни блестящо своята мисия.

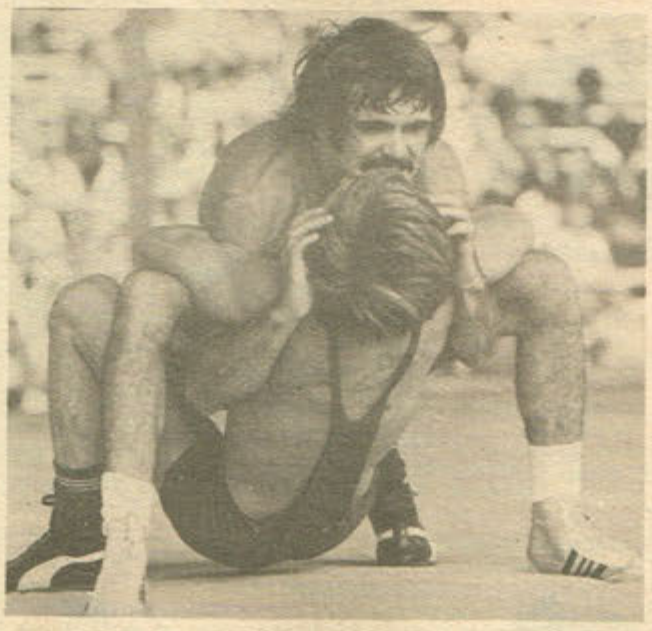
Много и различни качества помогнаха на хората да излязат победители в единоборството с океана, но решаващото бе отличната им физическа и морално-волева подготовка. За нея разказва членът на екипажа съветският доктор Юрий Сенкевич:

– Всяко подобно пътешествие изисква огромно напрежение на духовни и физически сили. Нещо повече – неподготвеният човек трудно може да разчита на благополучен изход, защото ролята на откривателя може да се играе само от мъжествени, физически закалени и силни хора. По това пътешествениците приличат на спортистите, които преди да поставят рекорд или да победят в състезание, тренират усилено в продължение на дълъг период от време. Така беше при нас. Преди всичко моите приятели по плаване бяха спортисти. Обаятелният Тор Хейердал е отличен алпинист, покорил редица трудно достъпни върхове. Планинарите го наричат свой, мореплавателите – техен. Освен това Хейердал е великолепен плувец и гмуркач. В младежките си години той два пъти е печелил състезания по маратонско плуване в родната си страна.

В арсенала от „домашни средства" знаменитият пътешественик, командир на нашия кораб използува гири, експандер, бягане и разбира се, ски, без които е немислим животът на един норвежец. Тор не обича да говори за спортните си качества, но всъщност е спортист в пълния смисъл на думата. Не отстъпваха от командира и останалите. Египтянинът Суриал е шесткратен шампион на страната си по джудо и победител в първенството на Африка. По съвместителство Суриал е прекрасен аквалангист. Трябва да кажа, че неговата работа под водата, издръжливост и ловкост допринесоха много за успешния край на експедицията. Американецът Норман Бейкър е бил шампион по плуване на колежа си. Моят мексикански приятел Сантяго Хенавес – в миналото професионален футболист – е участвувал в националния отбор на Мексико. Италианецът Карло Маури е алпинист, пред когото са отстъпили десетки върхове в Алпите, Хималаите, Андите. . . Скоро той ще направи опит да изкачи за първи път един връх в Патагония. Японецът Кей Охара е добре известен джудист в родината си, а мароканецът Охани играе много добре тенис. Както виждате, аз попаднах в един прекрасен спортен тим, с който прекосих Атлантика. А това, разбира се, е опасна работа, когато се пътува с такъв съд като „Ра–II". Океанът е с доста неустановен характер. Над огледалната повърхност често преминава силен вятър, надигат се вълни и в такива моменти хората трябва да бъдат сплотени. Спомням си добре четиридесетия ден на нашето плаване. След обед Хейердал ме смени на вахта, а аз отидох да мия чинии. Изведнъж почувствувах под себе си празнина. Погледнах надолу и изтръпнах от ужас – лодката беше на гребена на огромна вълна, висока колкото шестетажно здание. Това беше началото. Вълни с невероятни размери започнаха да се хвърлят върху крехката лодка. В един момент се чу трясък. Такъв звук можеше да издаде само счупено гребло. И действително огромната лопата на лявото гребло спокойно плуваше зад лодката. Аз се хвърлих към дясното гребло, опитвайки се да поддържам правилен курс, но скоро се счупи и то. Положението стана застрашително – огромни вълни и напълно изопнати платна. Водата заливаше кърмата, в нашите движения започна да се чувствува несигурност. В това време прозвуча гласът на Хейердал: „Плаващата котва зад борда, защото ще бъдем залети!"

Аз изпълних това разпореждане, след което всички се заехме да поправяме лодката от повреди, които идваха една след друга. Разполагахме само с канап от лико. На „Ра–II" нямаше болтове, гвоздеи и скоби, тъй като и мареплавателите преди 5000 години нищо не знаеха за тяхното съществуване. Трябваха ни цели осем часа, за да приведем лодка в някакъв относителен порядъ Сменявайки се непрекъснато, н скачахме в разбушувалата се сп хия и работехме под водата г могава, докато имахме сили държим в ръце дебелия кана Когато вълните станаха по-ма ки и критичният момент п мина, Тор Хейердал се усмихна първи път от дълги часо „Това е голямо преимущество каза той – да възглавявам так способен и хомогенен спорт тим." Това бяха най-трудни мили на „Ра–II". Но екипаж на папирусовата лодка издър с чест изпита. Не можеше да б де иначе – хората със спорт закалка бяха свикнали на всичк

екран

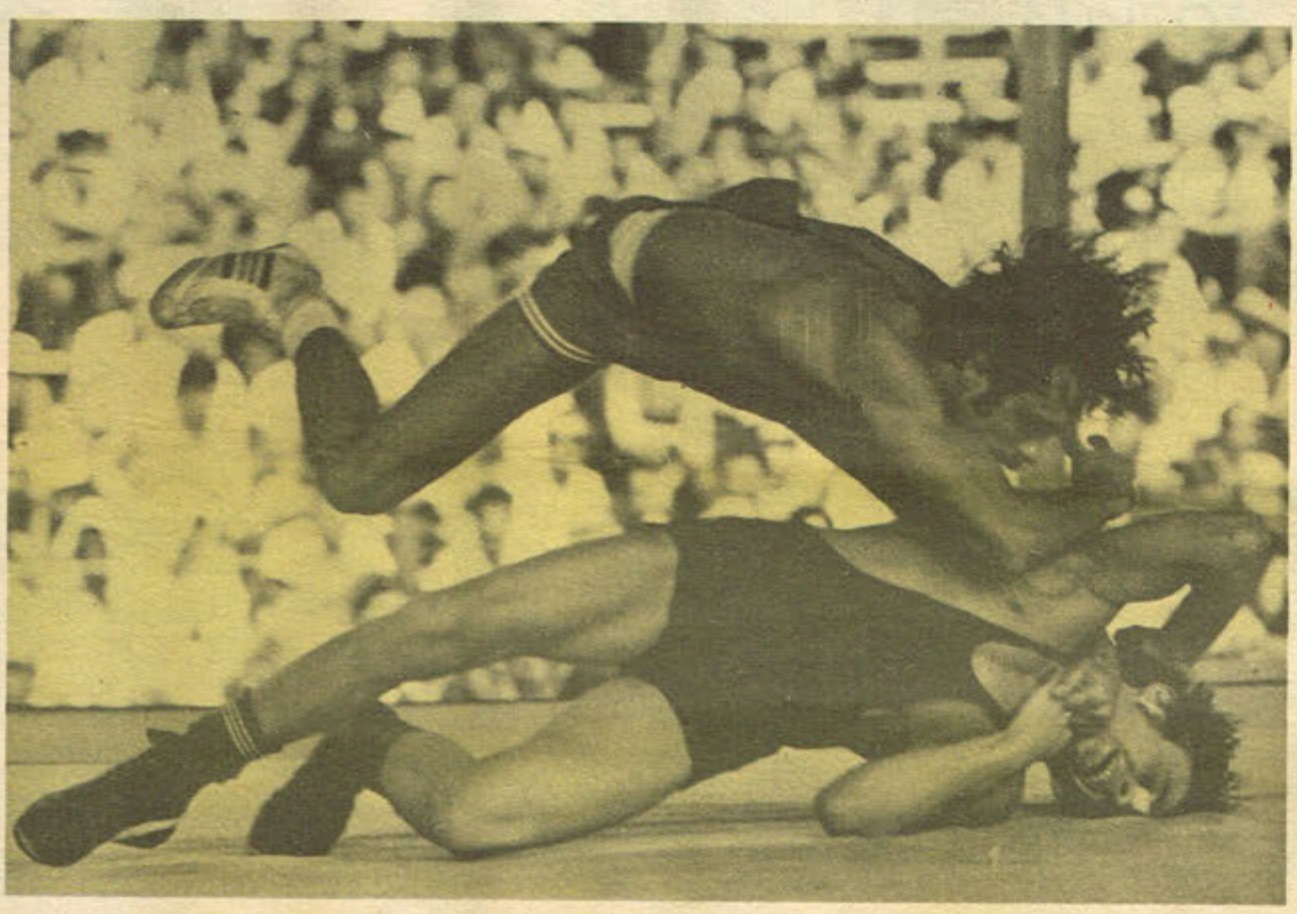




ФОТОКОНКУРСЪТ НА «СТАРТ»

ИЗ СЕРИЯТА «100° С НА СОФИЙСКИЯ ТЕПИХ»

НА АНАСТАС ЦАНКОВ — СОФИЯ





ЗА ВАШИЯ АЛБУМ

ФК «СЕЛТИК» (ГЛАЗГОУ)

Известният шотландски клуб е създаден през 1888 г. и притежава един своеобразен световен рекорд: от 1890 г. до днес се състезава без прекъсване в елитната група на Шотландия. Бил е 26 пъти шампион и е печелил 20 пъти купата на своята страна. Най-големият му международен успех е победата в турнира за купата на европейските шампиони през 1967 г. Обикновено играе мачовете си на свой стадион „Селтик парк" в Глазгоу, който побира 90 000 зрители. В някои случаи използува и най-големия стадион в Европа – „Хемпдън парк", – чиито капацитет е 130 000 зрители. Клубни цветове: зелено и бяло.

Състав (от ляво на дясно): седнали – Джонстън, Ленокс, Мърдок, Хууд, Уолъс, Олд, Макари и Броган; прави – Конъли, Хей, Джемъл, Фалън, Макнейл, Уилямс, Крейг, Хюз и Калаган.



ЗА ВАШИЯ АЛБУМ

ФК «СЕЛТИК» (ГЛАЗГОУ)



Известният шотландски клуб е създаден през 1888 г. и притежава един своеобразен световен рекорд: от 1890 г. до днес се състезава без прекъсване в елитната група на Шотландия. Бил е 26 пъти шампион и е печелил 20 пъти купата на своята страна. Най-големият му международен успех е победата в турнира за купата на европейските шампиони през 1967 г. Обикновено играе мачовете си на своя стадион „Селтик парк" в Глазгоу, който побира 90 000 зрители. В някои случаи използува и най-големия стадион в Европа – „Хемпдън парк", – чиито капацитет е 130 000 зрители. Клубни цветове: зелено и бяло.

Състав (от ляво на дясно): седнали – Джонстън, Ленокс, Мърдок, Хууд, Уолъс, Олд, Макари и Броган; прави – Конъли, Хей, Джемъл, Фалън, Макнейл, Уилямс, Крейг, Хюз и Калаган.